

**A MEZŐKOVÁCSHÁZI NÉGY ÉVSZAK ÓVODA ÉS
BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2018.

Tartalomjegyzék

Bevezető

1. Helyzetkép

- 1.1. Az óvodai adatai
- 1.2. Az óvoda bemutatása
- 1.3. Az óvoda működése
- 1.4. Az óvoda tárgyi feltételei
- 1.5. Az óvoda személyi feltételei
- 1.6. Az óvodában működő szakmai munkaközösségek, munkacsoportok
  - 1.6.1. Szakmai munkaközösségek
  - 1.6.2. Minőségirányítási- team, intézményi önértékelési csoport

2. A pedagógiai program nevelésfilozófiája

- 2.1. Gyermekkép
- 2.2. Óvodakép
- 2.3. A programválasztás indoklása
- 2.4. Óvodánk alapvető céljai
- 2.5. Az óvodánk alapvető feladatai
- 2.6. Nevelési elveink, küldetés nyilatkozat

3. A nevelés keretei

- 3.1. Érzelmi, és értékorientált erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása
- 3.2. Egészséges életmód szokásainak alakítása óvodánkban
- 3.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4. Tevékenységformák

- 4.1. Játék és tanulási tevékenység
- 4.2. Társas és közösségi tevékenység
- 4.3. Munkatevékenységek
- 4.4. Szabadidős tevékenységek

5. Tevékenységek tartalmi megvalósulása

- 5.1. Mozgás, mindennapos testnevelés
- 5.2. Külső világ tevékeny megismerése.
  - 5.2.1. Természet, társadalom, ember
  - 5.2.2 Matematika
- 5.3. Művészeti tevékenységek
  - 5.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
  - 5.3.2. Verselés, mesélés

5.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

6. Az óvodai élet megszervezése

6.1. Napirend alakulása

6.2. Az óvoda heti terve

6.3. Hagyományaink, ünnepeink

7. Az óvoda kapcsolatrendszere

7.1. A család, szülőkkel való kapcsolat

7.2. Óvoda – Iskola

7.3. Pedagógiai Szakszolgálat

7.4. Ifjúsági Vöröskereszt

7.5. Kalocsa Róza Kulturális Kht.

7.6. Városi Könyvtár

7.7. Az óvoda egyéb kapcsolatai

7.7.1. Fenntartó és Járási Hivatal

7.7.2. Humán Szolgáltató Központ

7.7.3. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, Védőnői szolgálat

7.7.4. Szakmai szervezetek

7.7.5. Szponzorokkal, vállalkozókkal, támogatókkal való kapcsolattartás

7.7.6. Külhoni kapcsolatok.

8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

8.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az óvodában

8.1.1. Tanulásban akadályozottak (enyhe értelmi fogyatékos) gyermekek óvodai nevelése

8.1.2. Mozgássérültek (mozgás - és testi fogyatékos) gyermekek óvodai nevelése

8.1.3. Látássérültek (gyengén látó) gyermekek óvodai nevelése

8.1.4. Hallássérültek (nagyot halló) gyermekek óvodai nevelése

8.2. Gyermekvédelem az óvodában

8.2.1. Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

8.3. Tehetséggondozás

8.4. Etnikai kisebbség felzárkóztatása, nevelési terület iránymutatói

8.5. Az Esélyegyenlőségi Program végrehajtását szolgáló intézkedések

8.6. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

8.7. IPR program bevezetése és működtetése /a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésének rendszere./

9. Speciális szolgáltatások az óvodában

10. A nevelő munka tartalmi ellenőrzése, értékelése és mérése

10.1. Az óvoda írásos dokumentumai

10.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

10.3. Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

10.4. A pedagógiai program eredményességének vizsgálata, ellenőrzése, elemzése, értékelése

11. Referencia intézményi feladatok

12. Fogalom meghatározások

Érvényességi nyilatkozat

Legitimációs záradék

Kötelező eszköz és felszerelési jegyzék

BEVEZETŐ

Pedagógiai programunk 1999-től került bevezetésre.

A dokumentumban végigvonuló kiemelt alapelv, a gyermeki jogok deklarációja az óvodai nevelésben a gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Megfogalmazódik az óvoda speciális szerepe a személyiségfejlesztés folyamatában. Az óvoda a köznevelési rendszer részeként nevelő intézmény, a családi nevelés kiegészítéseként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Funkcióiból eredően a nevelőmunkában hangsúlyos az egészséges, ingergazdag környezet, a szeretetteljes légkör, a nevelői tevékenység, a tartós kapcsolatok. A nevelési, fejlesztési feladatok a gyermekek közötti fennálló fejlődésbeli különbségek figyelembevételével alkalmazhatók. Biztosítjuk az egyéni differenciált bánásmód érvényesülését, tehetséggondozást, az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtését.

Az óvoda átmeneti intézmény a család és az iskola között. Pedagógiai programjával elősegíti, hogy a gyermekekben megteremtődjenek, a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Valamennyi óvodai dolgozó kiemelt feladata a gyermekvédelem.

Az óvoda funkciójából eredően sokat tehet a gyermekek esélyegyenlőségéért. A települési esélyegyenlőségi program alapján készítjük el az intézményünk esély egyenlőségére vonatkozó célkitűzéseit, terveit és működtetési folyamatát a hátrányos helyzetben lévő gyermekek segítése érdekében. Ezért megkülönböztetett figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű, szocializációban elmaradt gyermekek felzárkóztatására.

Óvodai nevelésben minden ép és kiemelt figyelmet igénylő gyermek is részesülhet. A fenntartó önkormányzat alapító okiratában meghatározza a sajátos nevelési igényű gyermekek integráltan oktatható óvodai nevelésére és ellátására vonatkozó feladatait. A szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján a különleges gondoskodást igénylő gyermekek részére állapotuknak megfelelő, fejlesztő, gyógypedagógiai, konduktív ellátást biztosítjuk, bár a feltételeink további fejlesztést igényelnek, mely mindig függ az adott gyermekek speciális igényeitől.

A helyi óvodai programunk módosításához az alábbi törvényeket, szakmai dokumentumokat használtuk fel:

1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól

363/2012. (XII.17) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

2011. évi törvény a nemzeti köznevelésről.

2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról.

229/2012..(VIII.28) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.

20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet a nevelési –oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

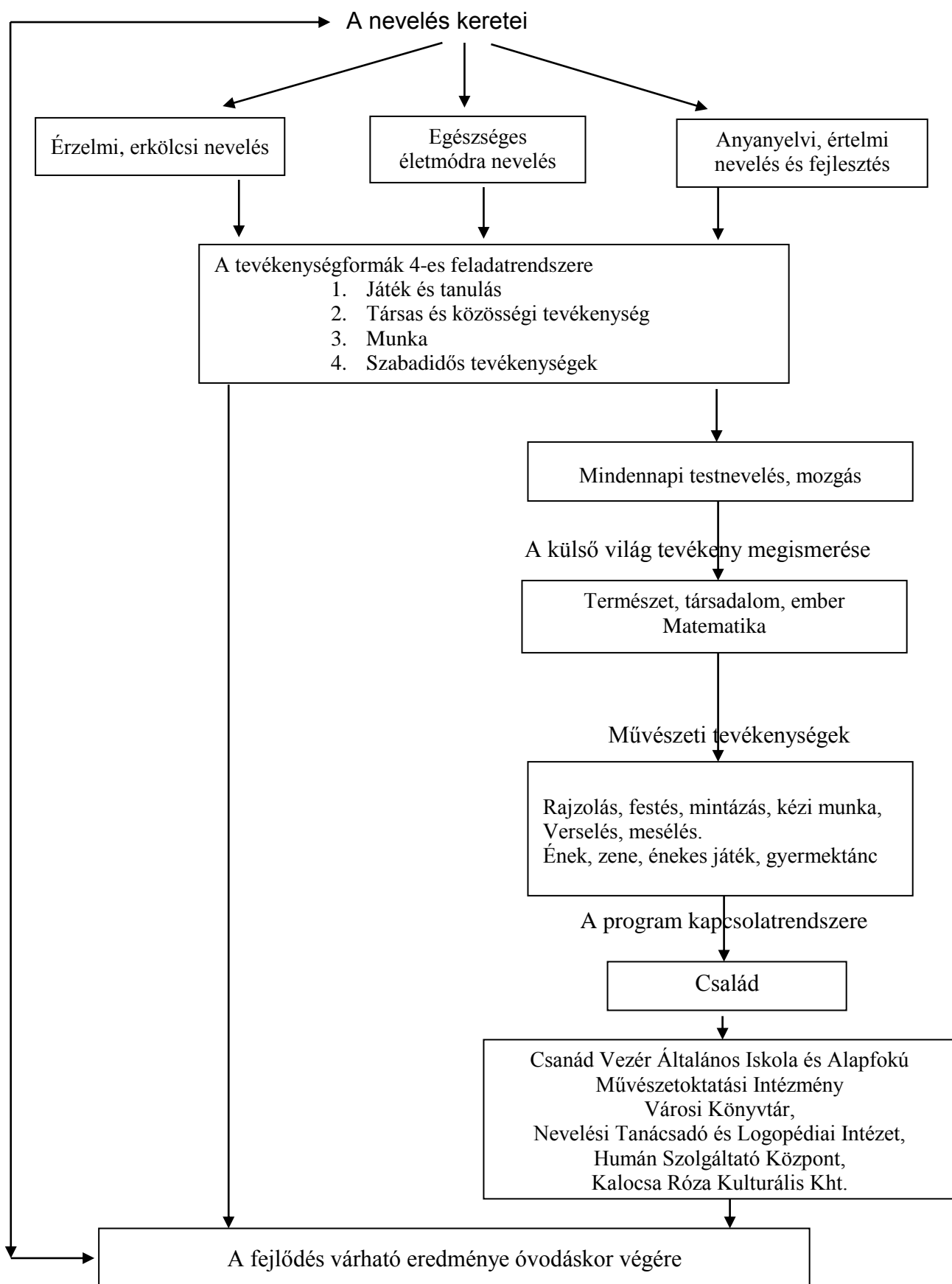
2003. évi CXXV. törvény az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról”

1997. évi XXXI. törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”

AZ ÓVODAI FEJLESZTÉS RENDSZERÁBRÁJA

(a tevékenységközpontú program alapján)

A program célja és feladata

1. Helyzetkép

1.1. Az óvoda adatai

Név: **5800**Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde

OM:200456

Címe: Mezőkovácsháza, Ifjúsági ltp. 1. - 5800 -

Tel.: 381-852 06-30/515-7113

Az intézményegységek székhelyén kívüli épületei:

2. sz. épület – Mezőkovácsháza, Petőfi utca 8.

Telefon: 06-30/515-7114

3. sz. épület - Mezőkovácsháza, Alkotmány utca 18.

Telefon: 06-30/515-7115

4. sz. épület - Mezőkovácsháza, Táncsics utca 38.

Telefon: 06-30/515-7116

Alapító okirat száma: 210/1996

Az óvoda vezetője: Szedlacsekné Farsang Margit

A pedagógiai programot készítette:-az óvoda nevelőtestülete és az intézményvezető

1.2. Az óvoda bemutatása:

1-es számú épület

Az óvoda a város központjában, az Ifjúsági lakótelep és a piactér között helyezkedik el, mely 1990-ig bölcsődeként működött.

A DAOP-4.2.1-11-2012-0023 pályázat révén, egy teljesen megújult uniós feltételeknek is megfelelő óvodát vehettünk birtokba 2014.03.03-tól. A 760,59m² alapterületű épület 2 szárnyra tagolódik, 4 csoporttal működik. Egyik oldalon 2 csoportszoba, 1 gyermeköltöző, 1 mosdó, WC található. A másik oldalon is 2 csoportszoba, tornaterem, 1 gyermeköltöző, 1 mosdó és WC található. A pályázat lehetővé tette, hogy a tornatermen kívül, fejlesztő, ill. könyvtár szobát és nevelői szobát alakítsunk ki. A fejlesztések a minőségi nevelés tárgyi feltételeit teremtették meg.

A két szárny közötti összekötő folyosóról nyílik az óvodavezető és az óvodatitkár irodája, illetve felnőtt öltöző, raktárak, szertárak, tálaló és mosogató helyiségek.

Az egészséges táplálkozási és egészségügyi szokások feltételeként külön étkezőt alakítottunk ki.

A folyosókat virágokkal, képekkel, gyermekmunkákkal, tettük esztétikusabbá, barátságosabbá.

A 3638 m² területű udvarunk tágas, változatos talajterületű (füves, betonozott, dombos). Napos és árnyékos területek kialakítására törekedtünk, virágok, bokrok, évelő és lombhullató fák ültetésével tettük esztétikusabbá.

3 homokozó, különböző fajták, mászóakák biztosítják a gyermekek mozgásfejlődését, mozgásigényük kielégítését, általános erőnléti állapotuk fejlődését.

Pályázat útján nyert összeg segítségével 3 babakáza készítettünk. Az épület hátsó udvarán alakítottuk ki a veteményeskertet, melynek gondozása során szereznek a gyermekek tapasztalatokat a növények fejlődéséről, gondozásuk fontosságáról. Mivel az óvodánkba járó gyermekek többsége lakótelepen lakik, a változatos tevékenységek végzése még jobban előtérbe kerül.

Az elmúlt évek eszközbővítéseként informatikai pályázat keretéből labdákat, egyensúlyozó lapot, meserácsot, mászóka-csúszdát, - az Ovimező Alapítványi támogatásból pedig udvari rugós játékokat tudtunk vásárolni.

Az óvoda testnevelési munkaközösségének feladata a mozgás megszerettetése különböző együtt végzett tevékenységek pl. kerékpártúrák, futás, gyaloglás alkalmával.

2. számú épület

Az óvoda épülete a város egyik csendes utcájában található, igazán kedvező helyen; kb. 300 méterre a határban telepített nyárfaerdő, közvetlenül mellette a kis Száraz-ér, továbbhaladva kb. 50 méterre a természetes növénytű akácerdő közelében.

Az épület 572 948 m² alapterületű, a hozzátartozó udvar pedig 2428.252 m². Az épület két tágas csoportszobából, egy tornaszobából, tágas zsibongóból, két öltözőhelyiségből, két mosdóhelyiségből, egy felnőtt öltözőből, ebédlőből és tállalóból és egy egészségügyi szobából áll.

Tágas udvarunk füvesített, fákkal, cserjékkel, örökzöldekkel, lombhullatókkal, gyümölcsfákkal beültetett. Lehetőségeinkhez képest igyekeztünk megfelelően kialakítani az udvart, amelyen keresztül a gyermekek egész évben figyelemmel kísérhetik az évszakok változásait.

1 homokozónk van, melyet szükséges lenne bővíteni és védőburkolattal, árnyékolóval ellátni. A meglévő játékokat pályázat útján bővítettük fa- és műanyag udvari játékok beszerzésével. (mászóállvány, ROTI-KOM, egyensúlyozó gerenda) Költségvetési keretből és alapítványi támogatásból vásároltunk kétszintes csúszda és mászókat, babakázakat,

kisvonalot, kisebb- nagyobb fejlesztő játékokat. A füvesített részen belül szintén pályázati összeg segítségével virágoskertet, veteményeskertet alakítottunk ki. Megmunkálásuk közben megfigyeléseket, tapasztalatokat szerezhettek, ill. szerezhetnek a jövőben is a gyermekek, a természet változásairól, a föld sajátosságairól. Az ismereteket komplex módon tervezzük és valósítjuk meg. Fontos szempontnak tekintjük a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, a szeretetet, a megbecsülést.

Óvodánk kiemelt feladata az ének-zenei nevelés lehetőségeinek tudatos keresése, fejlesztése. Az éneklés, zenehallgatás és a gyermektánc megszerettetése.

3. számú épület

Az óvoda Mezőkovácsháza peremterületén, a Gimnázium és Szakközépiskola szomszédságában, a vasútállomás közelében helyezkedik el.

Épülete 1952- ben családi házból lett kialakítva, melyet 1980- ban bővítettek, felújítottak, majd a 2001- ben történő átszervezés után a mai formában, 2 vegyes csoporttal működik. Az épület helyiségei tágasak, lehetőséget adva többféle tevékenység egyidejű végzésére, funkcionális feladataikat adottságaikból és helyzetükből adódóan megfelelően ellátják, jól megközelíthetőek, átláthatóak.

A csoportszobák az épület két végében találhatóak, így a gyermekek, csoportok játéka és munkája zavartalanul történhet.

Az óvoda napirendjének megfelelően adódó eseményeknek hatására lehetőségünk van a helyiségek más szempontú kialakítására is, például:

- az ebédlő→ előadóművész fogadására,
tornaszoba kialakítására
- a használaton kívüli csoportszoba→ fejlesztő és egyéb mikrocsoportos foglalkozások megtartására is lehetőséget ad

Az épület belső hasznos alapterülete 311 m², melyhez 1858 m² zárt udvarrész kapcsolódik.

Udvarunk nagy része füves felületű, melyen a különböző formájú, funkciójú és anyagú mászóakák, mozgásfejlesztő eszközök, illetve homokozók, babaházak is megtalálhatóak az évtizedes fák, cserjék, örökzöldek és dekorációs virágok mellett.

Az épület mellett betonozott területek is kialakításra kerültek, melyek lehetőséget biztosítanak a változatos programszervezésre, esős idő esetén is az udvari levegőzésre, illetve nagyobb létszámú ünnepek, rendezvények lebonyolítására.

Nagy figyelmet fordítunk a környezettudatos nevelés mindennapokban történő megvalósítására. Óvjuk, védjük, gondozzuk a környezetünkben található növényeket, takarékosan bánunk az energiával.

4. számú épület

Óvodánk elődjét, az akkori igényeknek megfelelően, 1923-ban építették a reformátuskovácsházi településrészen, annak valamikori centrumában. Először 1, majd 2 csoporttal és saját konyhával működött.

A gyermeklétszám emelkedésével szükségessé vált egy modernebb épületrész hozzá építése, amire 1979-ben sor is került. Ezzel a bővítéssel a férőhelyek száma 70 –re emelkedett.

Ekkor óvodánk fénykorában 3 délelőtti, 2 délutáni csoporttal, konyhával és függetlenített vezetővel működött.

Az elmúlt években történt gyermeklétszám változások miatt óvodánk folyamatos átszervezés alatt áll: a délelőtti és délutáni csoportok és a dolgozók száma a beírt gyermekek számától függ. Az óvoda épületének adottságai és a kis dolgozói létszám miatt a mindennapi óvodai élet megtervezésekor nagy figyelmet kell fordítani a szervezésre. Csoportjaink többnyire részben osztottak, de előfordul néhányszor a homogén, tiszta korú csoport is. A komplex hatások érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységeket szervezünk, amely a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, személyére, érzelmére és megismerési vágyára támaszkodik. A témák kiválasztásánál követjük az évszakok változásait és hagyományos ünnepeit. A családok és az óvoda együttműködésére mindig nagy gondot fordítunk: még óvodáskor előtt megismerhetik az óvoda épületét, udvarát, dolgozóit, a beszoktatás bármelyik formáját választhatják, részt vehetnek az óvoda ünnepélyein és a nyílt napokon, szülői értekezleten és egyéb alkalmakkor véleményeikkel segíthetik az óvoda dolgozóinak munkáját. A családok anyagi helyzete és iskolázottsága is eltérő, ami sokban befolyásolja munkánkat. Nevelési elképzeléseinkbe jól illeszthető a tevékenységeken keresztül, tevékenységek által, a komplex mindennapi tevékenységek segítségével való nevelés.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra nevelést, ezért az egészséges táplálkozásra, az egészséges életvitel igényének kialakítására és az egészségmegőrzésre is nagy hangsúlyt fektetünk. Ápoljuk a kapcsolatot az Ifjúsági Vöröskereszt helyi alapszervezetével, igény szerint fellépünk rendezvényeiken, lehetőség szerint részt veszünk programjaikon.

1.3. Az óvoda működése

Az óvoda fenntartója: Mezőkovácsháza Városi Önkormányzat Képviselő-testülete, hatáskörébe tartozik többek között az alapfunkción kívüli tevékenységek engedélyezése.

A szakmai vezetésért Az óvodában az intézményvezető, a bölcsődében a szakmai vezető felelős.

A nevelőtestület az intézményegység önkormányzati szerve, a legfontosabb tanácskozó és döntéshozó fóruma hatáskörébe tartozik a pedagógiai program kidolgozása, módosítása, elfogadása.

Az óvoda a város különböző helyszínein, azonos nevelési elvekkel, sajátos jellegzetességgel megfelelően kialakított pedagógiai programmal működik.

Mezőkovácsháza lakosságának jelentős része munkanélküli, nagy részük mezőgazdasági munkákból, állattenyésztésből él. Megszűntek a nagyobb munkaerőlétszámot foglalkoztató üzemek. Növekedett a vállalkozáshoz és kereskedelemhez kapcsolódó munkavállalás.

A családok szükségletei nagymértékben befolyásolják a pedagógiai fejlesztést. Az óvoda feladatkörébe tartozik a család támogatása, nevelési hatásának kiegészítése, pozitív befolyásolása, partnerkapcsolat kialakítása. Egyre jobban összefonódó kapcsolatunkban építünk a szülő igényeire, véleményére, javaslataira.

A partneri érdekek figyelembevételénél meggyőződésünk, hogy az intézmény akkor jó, ha az érintettek jónak tartják, a gyermekek jól érzik magukat benne.

1.4. Az óvoda tárgyi feltételei

Az épületek alkalmasak a gyermekek biztonságos kiszolgálására. Tárgyi feltételeinél eltérő az épületek állaga, felépítése, felosztása. A felszerelési tárgyak, eszközök általában régiek, javításra, felújításra szorulnak. Eltérő sajátosságok jellemzik az udvari játéklehetőségek, különböző burkolatok arányát. A régebbi épületeknél kedvező feltételeket alakítottunk ki a zöldterületek növelésével. (árnyékot adó fák, bokrok stb.)

Az 1-es épületben hiányosak a gyermekméretű bútorok, játékkészletek. A sokoldalú mozgáshoz eszközkészletünket jól fejlesztettük, bővítettük az udvari mászóak számát. Jelenleg az óvoda teljes felújítása, korszerűsítése és 1 csoportszobával és tornateremmel történő bővítése folyik.

A 2-es épületben megfelelő a mozgásfejlesztő játékok, játékeszközök, udvari játékok ellátottsága, de a csoportszobai játékok folyamatos pótlásra szorulnak. ROTI-KOM típusú mászó+lépcső+csúszda kínálja a mozgáslehetőségeket: az udvar tágas, a nagymozgások fejlesztésére különböző méretű kombinált mászóak állnak a gyermekek rendelkezésére. A harmadik csoportszobából került kialakításra a tornaszoba.

A csoportszobák bútorzatának pótlására Alapítványi támogatással került sor, egy-egy térelválasztó polcrendszer felszerelésével. Sürgős javítási munkát igényel a csoportszobák

parkettájának és a felnőtt mosdó vizesblokkjának felújítása. A szülőkkel közös igényként merült fel a hátsó terasz lefedése. A parkoló kialakításra került az épület előtt.

A 3-as számú épületben az épület állaga, rendezettsége és esztétikussága lehetőségeinknek megfelelően folyamatosan formálódik. Törekszünk a gyermekek, szülők, kollégák elképzeléseit, igényeit kielégíteni, elismerését megszerezni.

Az épület helyiségeink felszereltsége jónak mondható, de keressük a lehetőségeket a bővítésre, újításra. Helyiségeink padló, falburkolat részben felújításra került a csoportszobákban, ám még akad fejlesztésre váró terület. Különösen a mosdók, felszereltségét kell korszerűsíteni. (csempézés, aljzatburkolat)

Épületünk tárgyi adottságai és technikai eszközei lehetőséget teremtenek arra, hogy csoportjaink külön- külön, de együtt is változatos, hasznos tevékenységet szervezzenek, végezzenek a családok bevonásával, a közvetlen és családi hangulat és légkör megteremtésével. Az óvoda bútorzata praktikus, gyermekek és felnőttek által egyaránt használható, egyes darabjait lehetőség szerint modernizáltuk, például:

- a szerepjátékok eszközei terén: eladópult, fésülködő asztal
- csoportszobai székek,
- öltözőszekrények,

A csoportok játék- és fejlesztőeszközei változatosak, széleskörűek, az egyéni fejlettségi szinteknek és korcsoportoknak is megfelelőek.

A mozgásfejlesztő eszközök többfélesége és számossága lehetőséget biztosít a változatos foglalkoztatási formájú mozgásra, testnevelési játékok lebonyolítására (TINI- KONDI, Rotikom, Greiswald, Body Roll)

Az elmúlt évek során alkalmunk nyílt az óvodánk adottságaihoz és lehetőségeihez igazodó, a gyermekek által kedvelt munkajellegű tevékenységek kialakítására, melyhez a szükséges munkaeszközök folyamatosan beszerzésre kerültek (kerti szerszámok, naposi eszközök, csoportszobai kellékek)

A 4-es számú épület állaga folyamatos felújítást igényel, a bútorok, eszközök, játékok cseréje és pótlása tervszerűen folyik.

Az óvoda udvarának egyaránt van fedett, pázsitos és betonozott része is. A nyári hőségben többféle fa nyújt árnyékot. Nemcsak esztétikus, de a munkára nevelés feladatainak megvalósítását is elősegíti a veteményes- és virágoskert.

Fejlesztő eszközeinket, játékkészletünket évek óta az OVIMEZŐ Alapítvány támogatásából és pályázatokból bővítjük. Nagy segítségünkre vannak terveink és elképzeléseink

megvalósításában a szülők is.

Elkezdtek az óvoda bútorainak és kiegészítő tárgyainak cseréjét: mindkét csoportunkban, nagy számban található esztétikus és korszerű fenyő bútorok, polcok és egyéb dísz tárgyak. A közelmúltban alapítványunk támogatásával sikerült az egyik csoportszobában a kopott gyermek székeket esztétikus, a gyermekek méretének megfelelő kissekékre cserélni.

Sajnos az udvaron található fa többfunkciós mászókáink rohamos romlásnak indultak, ezért sürgős felújításra illetve selejtezésre kerülnek. Helyettük tervezzük a népszerű RO- TI- KOM típusú mozgásfejlesztő játék bővítését, illetve hasonló vásárlását. A 2000-es évtől megüresedett csoportszobából tornatermet alakítottunk ki, mely jól felszerelt: 2 bordásfal, TINI- KONDI, 2 Body- roll készlet, 2 tornaszőnyeg és 2 zsámoly, megfelelő mennyiségű bot, karika, babzsák és szalag, valamint billenő talp is található. Sikerült terveinknek megfelelően egy EDRA rendszert is megvásárolni, mely kiválóan segíti az egészségnevelés, testi nevelés feladatainak megvalósítását. Az iskola költözése miatt a fűtésrendszert átalakítottuk, majd a gázfűtésről a gazdaságosabb vegyes tüzelésre tértünk át.

1.5. Az óvoda személyi feltételei

A nevelőtestület tagja 17 fő–szakképzett óvodapedagógus 7 fő szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában biztosított. Az óvónők szakmai felkészültsége, gyermekszeretete, hivatástudata, elfogadó, támogató attitűdje modell értékkel bír. Az óvodák közösségi szellemiségének, légkörének, szakmaiságának mutatói különbözőek.

A különbözőséget elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, - az egyéni értékek pozitív megközelítését erősítjük. Ahol lehetséges szorgalmazzuk az óvónői párok kialakulását, és tartós kapcsolatuk megmaradását.

A nevelőmunka segítő alkalmazottai 9 fő szakképzett dajka, 1 fő óvodatitkár és 3 fő pedagógiai asszisztens.

2015. március 01-től a Vízmű Kft. –ből áthelyezve 1 fő fűtő-karbantartó

A Nevelési Tanácsadó szakvéleményével, fejlesztési javaslataival támogatja munkánkat. Logopédus heti egy-két alkalommal foglalkozik 5 éves kortól a beszédhibás gyermekekkel.

Az óvoda dolgozóinak létszáma: 30 fő

Épületenkénti dolgozói létszám

	1.sz. épület	2.sz.épület	3.sz. épület	4.sz. épület
Óvodavezető	1 fő	-	-	-
Óvodapedagógus	8 fő	3fő	3 fő	2 fő
Pedagógiai asszisztens	-	1fő	1fő	1 fő
Dajka	4fő	2 fő	2 fő	1 fő
Óvodatitkár	1 fő			
Fűtő-karbantartó	1 fő			

A végzettség szerinti, alkalmazotti létszámösszesítés.

munkakör	létszám	végzettség
óvodapedagógus	17 fő	Főiskola 10 fő
		Főiskola+Szakvizsga 7 fő
dajka	9 fő-	Szakképzett dajka 9 fő 1 fő Érettségi 1 fő Szakmunkásképző
pedagógiai asszisztens	3 fő	2 fő Érettségi+OKJ, 1 fő főiskola
óvodatitkár	1 fő	Főiskola
Fűtő-karbantartó	1 fő	Szakmunkás képző

A továbbképzési program alapján valósult meg az évenkénti beiskolázás folyamata. A szakmai szempontok elsődlegessége érvényesült. A beiskolázások témájának tartalma igazodik az óvoda pedagógiai programjának célrendszeréhez.

Az intézményi szervezésű kihelyezett képzések segítik, hogy magas létszámmal vehessünk részt egy-egy tanfolyamon.

Keressük azokat a lehetőségeket, melyek során a megszerzett ismereteink átadásra kerülhetnek, (például bemutatók, tapasztalatcsere, beszélgető szakmai délutánok)

1.6. Az óvodánkban működő szakmai munkaközösségek, munkacsoportok

Célunk: a szakmai és minőségi munka folyamatos fejlődésének, fejlesztésének biztosítása.

Feladataink: a munkaközösségek önálló, innovatív munkájának segítése.

A szakmai munka folyamatos fejlődését a munkaközösségek, munkacsoportok segítik.

1.6.1. A szakmai munkát munkaközösség tevékenysége biztosítja. Az aktuális területeket mindig a nevelési év kezdetekor határozzuk meg, figyelembe véve a közösség igényeit, az adott év kiemelkedő feladatait.

A gyakorlati munka megvalósításának segítésén túl, az elméleti, dokumentációs rendszerünk kidolgozásának is aktív résztvevői a munkacsoport tagjai. Igény szerint döntjük el, hogy egy vagy több munkacsoportot működtessünk. Évenként megválasztjuk vagy újraválasztjuk a szakmai munkaközösség vezetőit. A pedagógiai munkaközösségek tagjai minimum 1-1 fővel csatlakozhatnak a csoporthoz.

A vezetők éves tervben rögzítik a nevelési évre vonatkozó elképzeléseket, a csoport feladatait. Az év végi értékeléskor a következő nevelési évre vonatkozó javaslatok is megvitatásra kerülnek.

A munkaközösségek aktív szinterei az innovatív szakmai munkának. Fontos szerepük van a külső és belső szakmai tapasztalatok, ismeretek megosztásában.

1.6.2. Minőségfejlesztési-team, intézményi önértékelési csoport

A klasszikus minőségfejlesztési team után az intézmény minőségi innovatív munkáját és az intézményi önértékelési csoport feladatait a vezetői team veszi át. Tagjai: intézményvezető, intézményvezető helyettes, pedagógiai munkaközösség vezetők.

Feladataikat éves tervben rögzítik, az elvégzett értékelésekről, tervekről rendszeres tájékoztatást nyújtanak, szükség szerint szaktanácsadó segíti munkájukat.

Eddigi minőségfejlesztési tevékenységeink során azonosítottuk partnereinket, folyamatosan mérjük elégedettségüket. Azonosítottuk az intézményünk működéséhez szükséges folyamatainkat. Elkészítettük a minőségi munkavégzéshez szükséges szabályzatainkat, melyeket folyamatosan aktualizálunk: Partnerazonosítási szabályzat, Mintavételi szabályzat, Az óvodai beíratás szabályzata, Az óvodabál szervezésének szabályzata, Intézményi önértékelés szabályzata, Dokumentumkezelési szabályzat, Az óvodai dolgozók teljesítményértékelésének szabályzata. Intézményünk munkáját négyévente értékeljük az EFQM- modell alapján. A partneri elégedettség mérésbe bevontuk a bölcsőde közösségét is.

2. A helyi óvodai nevelés programjának nevelésfilozófiája

Az elmúlt évtizedek során az óvoda egységes követelményeknek kellett, hogy megfeleljen. Az ONAP jól bevált, gyakorlatban megvalósított eredményeiről nem kívánunk lemondani. Építünk az óvoda hagyományaira, eddigi értékeire és partnereink igényeire. Pedagógus

szabadságon a nevelőtestületünk a közös célokhoz rendelt módszerek, eszközök szabad megválasztását érti.

A gyermeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akit belső biológiai törvényszerűségek és szocializációs hatások egyaránt formálnak. A 3-7 éves gyermekekben végbemenő szomatikus és lelki funkciók kibontakozásához a szociális és tárgyi környezet motiváló szerepét elengedhetetlennek tartjuk.

A nevelést céltudatos tervszerű munkának tekintjük. Nemcsak „megengedjük” a gyermeki személyiség formálását, hanem célirányos hatások, tevékenységek megszervezésére törekszünk.

2.1. Gyermekkép

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben, tisztelik az óvodapedagógusokat, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális, nonverbális formában kifejezni. Érdeklődőek, sok- sok tapasztalattal rendelkeznek. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelő. Óvodáinkban minden gyermekekkel foglalkozó felnőtt viselkedésére a pozitív pedagógiai attitűd jellemző, mely nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2. Óvodakép

Óvodáink esztétikus, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, a szabad játék elsődlegességét szem előtt tartva, tevékenységek által készítjük fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit, a Pedagógiai Program célkitűzéseit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul. Fontosnak tartjuk továbbá azt, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2.3. A programválasztás indoklása

A különböző nevelésfilozófiákra építkező rendszerek közül a Gáspár László pedagógiájának felhasználásával készült Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot választottuk adaptálásra.

A választásnál döntő szempont volt, hogy ez a program nevelésfilozófiájában óvoda és a gyermek képében összecseng a nevelési elképzeléseinkkel. Cél, feladat és tevékenységi rendszere épít az óvodapedagógiai hagyományokra. A személyiség fejlesztésében a képességek kibontakozását középpontba emeli. A képességek fejlesztését a tevékenységek által, a komplex tevékenységek, cselekvések segítségével tartja megvalósíthatónak. Értéke a programnak, hogy ténylegesen keretjellegű. A helyi sajátosságok, kreatív óvodapedagógusi elképzelések szerint szabadon formálhatók. Felzárkóztató, prevenciós és tehetséggondozó programokkal bővíthető. Amikor tudatos fejlesztésről beszélünk, ennek célja nem más, mint a gyermekei személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése.

2.4. Az óvodánk alapvető céljai

- A családi nevelést kiegészítve a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, figyelembe véve a gyermekek szükségleteit, egyéni adottságait, képességeit.
- A gyermekek megfelelő kooperációra, kommunikációra való képességeinek kialakítása.
- Az alapító okirat szerint érintett, sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, esélyegyenlőségük biztosítása.
- Nevelő és képességfejlesztő munkánk során elősegítjük, hogy a testi-szociális-értelmi érettség terén a gyermekekben megteremtődjenek, a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

2.5. Óvodánk alapvető feladatai

Az egészséges életmód feladatai:

- az egészséges óvodai környezet, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör kialakításával, egészséges életmód szervezésével segíteni a gyermekek fejlődését, figyelembe véve eltérő testi-lelki szükségleteiket.
- egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényének kialakítása, mozgásigény kielégítése.
- a gyermekek gondozása, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, magas só-és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, fogmosás, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- megfelelő szakemberek bevonásával, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. (pszichológus, dietetikus, konduktor, szomatopedagógus, stb.)

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés feladatai:

- a szeretet, kötődés képességének fejlesztése, az együttérzés és egymásra figyelés, élménybefogadás és kifejezés megnyilvánulása a mindennapokban, valamint a mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése.
- a szociális érzékenység kialakulása segítse elő a másság elfogadását és érzelmi zavarok tompítását.
- a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékek, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- a gyermekek és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- egyszerre segítsük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, „én tudatának” alakulását és engedjünk teret önkifejező törekvéseinek.
- közös élményeken alapuló tevékenységek során a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, szokás - és normarendszerének megalapozása. (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- a gyermek nyitottságára építve ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint a megfelelő speciális felkészültséggel rendelkező szakember közreműködésének biztosítása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés feladatai:

- az anyanyelvi nevelés komplex, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, melyben jelentős szerepet kap az óvodapedagógus mintaadása és szabályközvetítése.
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és válaszok igénylésére törekszünk.
- az óvodai nevelés cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre, változatos tevékenykedtetésre épüljön, melyben építünk a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire, ismereteire, mely során a gyermekek bővítik ismereteiket az őket körülvevő világról.
- az átlagtól eltérő gyermekek nevelésében a megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, tehetséggondozó pedagógus) közreműködésével történő fejlesztés
- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak bővítése során fejlődjenek értelmi képességei, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, kreativitás, valamennyi képesség fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

2.6. Nevelési elveink, küldetés nyilatkozat

Elismerjük a családi nevelés elsődlegességét, építünk a kölcsönös tiszteleten, megbecsülésen alapuló együttműködésre

- fontosnak tartjuk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítését
- hangsúlyozzuk a nevelés elsődlegességét
- biztosítjuk a nyugodt, meleg, szeretetteljes légkört, esztétikus környezetet - a gyermeknek joga van derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben felnőni, személyiségét tisztelet, megbecsülés, különleges védelem illeti meg
- esélyt adunk az egyéni különbségeket toleráló légkörben minden gyermeknek erősségei felismerésére, sikerélményhez juttatására
- megvalósítjuk a gyermekek differenciált egyéni fejlesztését a csoport, a közösség keretein belül

- alapvető tevékenységnek tartjuk az életkori sajátosságot figyelembe véve a játéktevékenységet, a szabad játékot, játékos tapasztalatszerzést, élményhez juttatást
- fontosnak tartjuk a gyermekek mozgásigényének kielégítését
- hangsúlyozzuk az óvodapedagógusok szakmai önállóságának tiszteletben tartását

3. A nevelés keretei

3.1. Érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása

Célunk: a gyermekek egyéni érdekeinek, képességeiknek, tevékenység-szükségleteiknek kibontakoztatása érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.

Feladataink: kiegyensúlyozott, szeretetteljes környezet megteremtése, ahol a tevékenységek során olyan pozitív érzelmi kapcsolat jön létre gyermek-gyermek, óvodapedagógus – gyermek, dajka – gyermek között a beszoktatástól az óvodáskor végéig, amelyet pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemez.

A természet és a társadalmi környezetünkben olyan feltételek megteremtésére kerül sor, melyben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, a reális Én-kép, pozitív értékrend, helyes viselkedés alakulására, önkifejező és önértékesítő törekvéseik megvalósítására.

Igyekszünk a gyermekeknek segítséget nyújtani abban, hogy észrevegység és megbecsüljék a jót, az őket körülvevő környezet szépségét, amely a szülőföldhöz való kötődést alapozza meg.

Az óvodai élet során a beszoktatás az első és meghatározó a gyermekek biztonságérzetének kialakulásában. Szeretettel várjuk az új gyermekeket, lehetőséget biztosítunk, hogy kedvenc játékaikat, tárgyaikat az óvodában is a közelükben érezhessék. Lehetőséget nyújtunk a szülőknek a beszoktatásban való részvételre.

Törekszünk az otthonos környezet kialakítására. A gyermekek ötletei, igényei is befolyásolják a környezetük alakulását. Bensőséges játékhelyek, leválasztott sarkok is növelik a csoportszobák családi jellegét, intimitását.

Mindig figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, tempóját, eltérő szokásait. Nem erőltetjük a kapcsolatokat, de segítjük és támogatjuk, hogy kielégítse természetes társas szükségleteit, a gyermekek egymáshoz való kötődését. Nyitottak vagyunk a gyermekek felé, így az érzelmileg átélt közös tevékenységek során lehetőséget biztosítunk a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

A közösség „lelki egészségére” és harmóniájára nagy gondot fordítunk. A gyermekek viselkedéskultúráját nemcsak az óvodapedagógus, hanem az óvoda más dolgozóinak a

kommunikációja, bánásmódja, bizalma, szeretete és jó példája is fejleszti. A gyermekek érzik, hogy az óvodában az őket körülvevő felnőttek cselekedeteiben, szavaiban mit és miért tartanak helyesnek, mit és miért utasítanak el és mit várnak el tőlük. .

A gyermekek kezdetben érzelmileg, majd később a belátás alapján azonosulnak azzal az értékrenddel, amelyet az óvónő és az óvoda más dolgozói közvetítenek. Az azonosulás elősegíti a csoport közösséggé formálódását. Nagy jelentősége van a szocializáció szempontjából annak, hogy a közös élményre épülő, közösen végzett tevékenységeik során fejlődnek a gyermekek erkölcsi, akaratú tulajdonságai, valamint megalapozódik a szokás- és normarendszerük.

Megteremtjük saját hagyományainkat. Tiszteletben tartjuk a család ünnepeit, hagyományait. Kiemelt figyelmet igényelnek az átlagon felüli adottságú, valamint a nehezen szocializálható, lassan fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, HH és HHH gyermekek, így ha szükséges, fejlesztésükhöz a megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, tehetségfejlesztő pedagógus) segítségét kérjük.

Az óvodai nevelés 3-4 évig tartó fejlesztési folyamat, mely törés nélküli lassú átmenetet biztosít az iskolába érkezéshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Kialakul a gyermek „én” tudata, én érvényesítési törekvései.

Szívesen játszanak együtt, képesek más csoportokkal való együttműködésre. A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.

A szeretet, kötődés képességei fejlődnek, megnyilvánul az együttérzés, egymásra figyelés, élménybefogadás és kifejezés.

Segítenek egymásnak és a kisebbeknek.

Társaik szokatlan megnyilvánulásait megértéssel fogadják.

Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.

3.2. Egészséges életmód szokásainak alakítása óvodánkban

Célunk: a gyermekek testi szükségletének megfelelő kielégítése, a gyermekek gondozása, egészségének védelme, a fejlődéshez szükséges egészséges környezet biztosítása.

Feladataink: az egészséges életmódra nevelés a mai életünkben felértékelődött. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, természet szeretetét, védelmét. Az egészséges életmód kialakításánál fontosnak tartjuk a gyermekek testi, lelki fejlődéséhez, biztonságához szükséges belső és külső környezeti feltételek megteremtését.

Alapvetőnek tartjuk a gyermeki szükségletek kielégítését a további óvodai fejlesztés megvalósítása érdekében (fiziológiai szükséglet, biztonságérzet, szeretetszükséglet).

Fontosnak tartjuk a gyermek-felnőtt pozitív kapcsolatát kellemes, nyugodt légkörre alapozva a gyermekek komfortérzésének biztosítását, mely minden tevékenységhez szükséges.

Napirendünkben kialakítjuk a helyes életritmust (étkezés, pihenés, mozgásos tevékenység).

Biztosítjuk a mozgás és pihenés egyensúlyát.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink minél több időt töltsenek szabad levegőn. A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű legyen.

Megalapozzuk a gyermekek tisztaságigényét. Figyelmet fordítunk a testi higiéniére és egészségre. Szokásalakításunk szerves része a testápolási műveletek és öltözködési teendők, környezet rendben tartása. Minden gyermeknek annyi segítséget adunk, amire szüksége van, támogatjuk, figyelemmel kísérjük önállóságuk fejlődését.

A hátrányos helyzetbe került gyermekek esetében különösen figyelünk az egészségügyi szokások gyakorlására, a testápolás sorrendjének megismertetésére nagy hangsúlyt fektetünk.

A helyes táplálkozási szokások kialakításánál a rendszerességre törekszünk. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek bizonyos időn belül igényüknek megfelelően reggelizhessenek. Az ebédet, tízórait és uzsonnát azonos időben kínáljuk.

A szülők segítségével biztosítjuk, hogy az évszakoknak megfelelően természetes vitaminokkal bővüljön étrendjük (saláták, befőttek, kompótok, stb. készítése).

Megteremtjük az étkezések természetes, derűs légkörét. Tudomásul vesszük az egyéni különbségeket, különösen figyelünk a betegség okozta étvágytalanságra, ételallergiákra.

(liszt, tojás, tej)

Munkatevékenységek, munkaszokások kialakításánál törekszünk a takarékosagra, ezen szokások kialakítására: (Víz, energia, különböző eszközök használata során.)

Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását: szellőztetést, portalanítást, fertőtlenítést, a környezet tisztántartását, sok zöld növény elhelyezését.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek testi-lelki állapotát, érzékszerveinek épségét. Amennyiben rendellenességet tapasztalunk, a szülővel együttműködve, segítjük a szakemberrel történő kapcsolat felvételét.

Tartjuk a kapcsolatot szakorvosokkal, védőnőkkel. Szükség esetén kérjük is látogatásukat.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási műveleteket, öltözködési teendőket. Ezeket óvodán kívüli helyzetekben is jól alkalmazzák.

Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, kielégítésére, mozgásigényük szándékos irányítására. Igényükké válik a higiénés szabályok betartása. Kialakulnak a táplálkozási szokásokhoz kapcsolódó higiéniai szokások, helyes viselkedés, evőeszközök megfelelő használata, esztétikus környezet igénye.

Figyelnek saját külsejükre, arra, hogy ruházatuk rendezett, ápoltság legyen. Ügyelnek környezetük rendjére, kialakul a tiszta, esztétikus környezet igénye.

A tevékenységek által a gyermekek kiegyensúlyozottá, edzetté, testileg- lelkiileg- szellemileg éretté válnak az iskolai életre.

3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: Az anyanyelvi nevelés megvalósítása valamennyi tevékenységi formában, és a megszerzett ismeretek, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

Feladataink: az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlesztése. Ezek közül különösen a képzelet és a kreativitás fejlesztését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Olyan tevékenységek, műveltségtartalmak közvetítése, amelyek a gyerekek megismerési vágyára, egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére építve biztosítják és irányítják a tapasztalat, - és ismeretszerzés folyamatát. Nagy figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére.

Mivel a fejlődés nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen. Ennek megfelelően differenciált feladatadással készítjük őket sokoldalú tevékenységekre, amelyekben lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermekek maguk vonjanak le következtetéseket, tegyenek fel kérdéseket, alkossanak ítéleteket, általánosítsanak.

Az óvodába egyenletlen nyelvi szinttel érkeznek a gyermekek, ezért első feladatunk tájékozódni a gyermekek beszéd szintjéről. Az év elején „beszédtérképet” készítünk, mely része a „Fejlődésem lépései” c. feljegyzéseinknek. Számolunk az élettani beszédhibákkal és a gyermekek szóbeli kifejezőképessége közötti szintkülönbségekkel. A fejlődés, ill. visszaesés egyes fázisait negyedévente jelöljük. Amennyiben szükséges, vizsgálatainkhoz tesztek is használunk, s az eredménytől tesszük függővé feladatainkat. A fejlesztést, tehetséggondozást, korrigálást és kompenzálást egyaránt fontosnak tartjuk. Esetenként szakember (logopédus) segítségét is igénybe vesszük.

Az anyanyelvi nevelés szempontjából nevelőtestületünk feladata, hogy erősítse a családból hozott alapokat, fejlessze tovább a beszédképességet, adjon alkalmat a beszédkedv

felkeltésére és fokozására. Vállalja a beszédkésztség, a helyes kiejtés, a metakommunikációs készségek, a szókincs gyarapítását.

Az óvodában folyó anyanyelvi nevelés feltételei:

- Szeretetteljes, nyugodt légkör
- Pozitív érzelmi kapcsolatok
- Tevékenységekben gazdag óvodai élet
- Beszédre készítető szituációk megteremtése

A napi tevékenységek során lehetőséget biztosítunk a beszélgetésre. Igyekszünk elérni, hogy szabadon meséljenek azokról az eseményekről, élményekről, problémákról, amelyek foglalkoztatják őket. Fontosnak tartjuk a beszélő környezetet, ezért mi magunk is sokat beszélünk a gyermekekhez, s helyes mintaadással és szabályközvetítéssel is ösztönözzük őket az önálló beszédre. Különösen hétfői napokon, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetről hozott rengeteg élményt, és tapasztalatot mondják el. Vigyázunk arra, hogy az óvodában dolgozó felnőttek beszéde jó példa, utánzásra méltó legyen, mindig válaszolunk a feltett kérdésekre. Dicsérettel, buzdítással igyekszünk a gátlásosabb gyermekeket is szóra bírni.

Fejlesztési lehetőségeink

- ösztönzés a szükségletek, kívánságok szóbeli kifejezésére
- a gondolkodás serkentése, kérdezésre ösztönzés és a válaszok igénylése
- hagyományos nyelvi fordulatok (kérem, tessék stb.) használatának gyakorlása
- párbeszéd kialakítása, formáinak gyakorlása
- szerep és szituációs játékok során a különféle beszédhelyzetekhez illő beszéd módok felismerése és gyakorlása
- hangfejlesztő illetve un. anyanyelvi játékok segítségével az artikuláció, a szókincs, a mondatalkotás fejlesztése
- megismertetjük a gyermekeket az eszközök, anyagok, tárgyak elnevezéseivel, szabályokat fogalmazzunk meg
- jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel, az irodalmi nyelv szépségeivel ismertetjük meg a gyermekeket.
- ritka, régies vagy tájnyelvi szavakkal, szólásokkal és nyelvi fordulatokkal gazdagítjuk szókincsüket
- kitalált történetekkel fejlesztjük kreativitásukat
- ritmikus mondókákkal, dalokkal a tiszta hangképzést, ejtést, a hangsúlyt, hangerőt gyakoroltatjuk

A játék motiváló erejét kihasználva arra törekszünk, hogy a tevékenységek, feladatmegoldások játékos jellegűek legyenek, hiszen így fokozzuk a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztjük gondolkodásukat.

A feladatok, problémák közös megoldása is segíti a jelenségek, dolgok közötti viszonyok gyakorlati felismerését, többoldalú megközelítését.

Ebben az együttműködésben új magatartásmódokat, viselkedési szokásokat sajátítanak el, amelyek elősegítik a tanuláshoz szükséges beállítódás, feladattudat kialakulását.

A gyermekekben társadalmi és természeti környezetükből nyert rengeteg spontán tapasztalat, élmény halmozódik fel, amelyeket igyekszünk felszínre hozni, valamint lehetőséget biztosítunk a további tapasztalatok, élmények megszerzésére. Figyelembe vesszük, elismerjük a gyerekek ötletességét, önállóságát, kitartását; dicsérettel, buzdítással, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását, önértékelésének fejlődését.

Az így szervezett tevékenységekben képessé válnak arra, hogy vágyaikat, érdeklődésüket a céloknak alárendelve érvényesítsék, elfogadják óvónőik, társaik ötleteit, esetleg válasszanak az óvónő által kínált megoldási módok között és megvalósítsák saját elgondolásaikat is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Érzékelésük, észlelésük differenciálódik, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.

A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Feladattudatuk, feladattartásuk a tevékenységek egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

Óvodáskor végére a gyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Páros és csoportos helyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési fordulatokkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot. Figyelmesen végighallgatják az óvónőt és többnyire megvárják társaik megnyilatkozásait. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat. A gyermekek beszéde többnyire életkorának megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű, jól érthető. Tisztán ejtik a beszédhangokat. Beszédüket természetes gesztusokkal és arcjátékokkal kísérik.

A rugalmas beiskolázás lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Ez azt jelenti, hogy bár hivatalosan augusztus 31 előtt a hatodik életévüket betöltött gyermekek kezdik meg az adott év szeptemberében az iskolai évet-, az óvodavezető javaslatára egy évet, ill. szakértői bizottság javaslatára, még további egy évet maradhatnak a gyermekek az óvodában. A rugalmasság elve fordítva is érvényesíthető: a nyári gyermekek akkor is beiratkozhatnak az első osztályba – szintén szakvélemény alapján – ha a hatodik életévüket az első iskolai tanévben december 31- ig töltik be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődési jellemzőit tartalmazó dokumentumait egyeztetjük a befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumaival.

4. Tevékenységformák

A gyakorlatban a feladatrendszer elemeit az óvodai nevelésünk egybefüggően tartalmazza. Ezek élesen nem különülnek el egymástól, hanem átszöve, kiegészítve jelennek meg.

4.1. Játék és tanulási tevékenység

Célunk: az óvodai játék, mint alapvető tevékenység biztosítása, mely során elősegítjük gyermekeink személyiségének megismerését, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztését, akarati tulajdonságainak alakítását, szociális és társas viselkedésének, magatartásának formálását.

Feladataink: nyugodt légkört biztosítunk az elmélyült játék, szabad játék feltételeinek megteremtése érdekében. Figyelemmel kísérjük a napirend összeállításánál az elegendő időt és helyet, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk. Igyekszünk megteremteni valamennyi játékfajta feltételrendszerét (pl. gyakorló-, konstruáló-, szerep-, szabályjáték)

Szabad játék

Szabad játékról akkor beszélünk, amikor elősegítjük a gyermekeink számára az önállóság, szabadság kibontakozását a következő esetben:

- A játéktevékenység kiválasztásában,
- A játékeszközök megválasztásában,
- A társak megválasztásában,
- A gyermeki játékelgondolás megválasztásában,
- A játszóhely megválasztásában.

A szabad játék folyamatossága érdekében elegendő időt biztosítunk a játék befejezésére, illetve későbbi folytatására, más tevékenység felkínálásával nem zavarjuk meg az elmélyült játékoť. Az elhelyezésnél figyelmet fordítunk az elérhetőségekre, az alapjátékok és

tartozékaik egymás melletti elhelyezésére.

A játékot, mint a kisgyermekkor legfőbb tevékenységét, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközeinek tekintjük.

A gyermekek ötleteire épülve lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a megvalósításhoz. Sokszínű játékkal, változatos tevékenységgel mindig a gyermekek készségeire támaszkodva – erre építve alapozzuk a nevelést. A gyermeki világban a játék a színtere azoknak a lehetőségeknek, mely során azon tulajdonságaik fejlődhetnek, melyek később a társadalomba való beilleszkedést segítik. Ez által válik a játék a gyermek pszichikumát, egész személyiségét, mozgását, kreativitását fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A munkánk során megtapasztaltuk, hogy gyermekeink számára a játék létforma, fejlődésük alapja. Megfigyelhetjük és megismerhetjük a gyermekeket játék közben, megfelelő képet kapva ismereteikről, élményeikről, mozgásigényeikről, beszéd-készségeikről, szociális és értelmi fejlettségükről. A gyermekek játéka tehát személyiségük tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenységük, fejlesztésük legfőbb eszköze.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az elmélyült gyermeki játék kibontakozásának. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játék tevékenységre, majd bevonható társ, segítő, ill. kezdeményező lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Játékfajták:

Gyakorló-vagy funkciós játék

A gyermekek újra és újra, többszöri ismétlés során tapasztalatokat szereznek, egyszerű ok-okozati összefüggéseket ismernek fel, amely lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Játék közben fejlődik a gyermekek nagymozgása, mozgáskoordinációja, térérzékelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.

- Konstruáló játékok

Olyan tevékenység, ahol a gyermekek játékukhoz, illetve az alkotás örömeért a környezetükben található eszközök, tárgyak kombinatív felhasználásával, illetve megmunkálásával tárgyyszerű alkotásokat készítenek. A kezűgyesség mellett a fantáziának, ötletességnek, problémamegoldó gondolkodásnak is fontos szerepe van. A gyermek hol az anyagok (gyurma, fa-, bőr, textilhulladékok, papírfélék, dobozok, termések, termények) formálásával, megmunkálásával, hol egymáshoz illesztésével, kombinálásával hoz létre új alkotást. Ide tartoznak az építőjátékok, konstrukciós játékok és a barkácsolás. Barkácsolás során tapasztalatokat szereznek a különböző anyagok tulajdonságairól, az elkészítés során használt eszközökről. Játék során alakul a gyermekek szem- kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése,

képzelete, kreativitása. Fontos, hogy az elkészített játékoknak legyen funkciója

Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Szokták szimbolikus, utánzásos, fantáziajátéknak is nevezni, mely utal a játékfajta elemeire: fantázia, mintha-helyzet, utánzás, szerep. A gyermekek a játékokban a felnőtteket és társaikat utánozzák, azonosulnak az óvónő, a szülő cselekvéseivel, gesztusaival. Megelevenítik a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartási formákat sajátítanak el. Társaikkal való együttjátszás során fejlődik kommunikációs és kooperációs képességük. Alakul a gyermekek erkölcsi, akarati tulajdonsága, kognitív képessége.

Fejlődik képzeletük 1-1 kitalált történet eljátszásával, szervezőképességük a játék megszervezésével, empátiájuk a társak érzelmeinek elfogadásával, elgondolásainak megértésével. A gyermekek a képzelet szárnyán élik bele magukat egy-egy szerepbe a bábozás, dramatizálás során is. Ha kéznél vannak az eszközök (bábok, anyagok, ruhák, kalapok, kendők, stb.) akkor a gyermekek szívesen eljátsszák és elbábozzák mese illetve vers élményeiket. Az irodalmi alkotások mellett a hétköznapi élet kedvelt figuráit is szívesen elevenítik meg. Fejlesztjük az empátiát segítő magatartásformák erősítését, konfliktushelyzetek megoldását, a bennük rejlő különböző érzelmek kifejezését, beleélő képességüket. A szerepjáték során a gyermekek megtanulják elfogadni a maguk alkotta szabályokat, igyekeznek azokhoz alkalmazkodni, ami a szabályjáték feltételeinek megteremtését jelenti.

Szabályjáték

Ez a játékfajta kicsit más, mint a többi: itt a játék előre tervezhető, mert a menete adott, pontos, előre meghatározott szabályok vannak. Azok a gyermekek kedvelik igazán, akik képesek megérteni és elfogadni a szabályokat és azokat be is tartják. Ebben a játéktevékenységben fejlődik a gyermekek gondolkodása, emlékezete, figyelemkoncentrációja, kudarctűrő képessége. Fejlesztjük a szabályok pontos betartására való törekvést, az egymásért folytatott játéktevékenység örömeinek kialakítását. Fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készségei. Szabálytudatuk mellett az egészséges versenyszellem és a győzni akarás is megjelenik. A szabály betartása adja a játék örömét, ennek önként vállalása pedig az önkéntességet jelenti a játékban.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek és tudnak játszani.

Kialakul a társakkal való együttjátszás igénye. Tiszteletben tudják tartani mások játékát. A cél érdekében társaikkal együttműködnek és az alapvető szabályokat betartják. Képesek kreatív, alkotó jellegű játékokra. Önállóságuk megmutatkozik. A gyermekek alkalmassá válnak a játéktevékenységek megtervezésére, megszervezésére.

A gyakorló játék csak a konstruáló és a szerepjáték elemeként jelenik meg. Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat játékukban felhasználják (dramatizálás, bábozás, építés). Szabályjáték során betartják a szabályokat, képesek egészséges versenyszellemben tevékenykedni, problémahelyzetben kreatív megoldásokra is törekednek. A játék során kialakulnak azon tulajdonságok, magatartásformák, melyek a későbbiekben meghatározóak lesznek.

Az óvodai tanulás célja: olyan tapasztalatokhoz juttatás, és attitűdök erősítése, magatartásformálás, mely során azokat a képességeket szerzik meg a gyermekek, amire az iskola építeni tud.

Feladataink: a játék és a tanulás összekapcsolódik az óvodában, mivel a gyermek, játék közben észrevétlenül tanul. A játéktevékenységeket kihasználva elősegítjük a gyermekek teljes személyiségének fejlődését, tanulását, melyben építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire és ez által a tevékenységi vágyra, ösztönös tapasztalatszerzésre, cselekvésre támaszkodva biztosítjuk az újabb és újabb felfedezéseket. A játékban a motoros, szociális és verbális tanulás komplex formában jelentkezik. Az önfeledt játék kommunikációra ösztönzi a gyermekeket. A játékot a tanulás legfontosabb, de nem kizárólagos színterének tekintjük.

A nevelési folyamatunk egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek. Sokoldalú cselekvést és tanulás biztosítunk a számukra, melyekkel minél több érzékszervet igyekszünk bekapcsolni. Komplex foglalkozásokkal egyszerre, egy időben minőségileg több ismerethez juttatjuk a gyermekeket.

Kötött és kötetlen kezdeményezéseket, foglalkozásokat, beszélgetéseket, gyakorlati problémamegoldásokat, változatos tevékenységeket, tapasztalatszerző sétákat építünk be a tanulás folyamatába.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a tanulás több formáját valósítjuk meg:

- utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása

- spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés, felfedezés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyakorlati problémafelvetés és problémamegoldás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

Az egyes gyermekeket jól megismerve, az adottságaira, teljesítőképességeire építve alakítjuk a tevékenységeket, feladatokat. Az örömmel végzett tevékenységek hatékonyságát meghatározónak tekintjük. Tudatos nevelői munkánkban építünk a sikerélményre, az egyéni feladatállítás során.

(Megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, problémamegoldó gondolkodás, önállóság, kitartás, együttműködési készség stb.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg. A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.

Képesek lesznek figyelemösszpontosításra.

Megismerkednek elemi ok-okozati összefüggésekkel a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.

Az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.

Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.

Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.

4.2. Társas és közösségi tevékenység

Célunk: a másokkal való együttélés során fejlődjön a gyermekek kooperációs és kommunikációs képessége.

Feladataink: kulturált viselkedési szokások alakításával segítjük az együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességének alakítását. A közösségért, csoportért, társakért érzett felelősség kialakulását tápláljuk.

A gyermekek szokás és normarendszerének kialakítása, a közös élményeken alapuló tevékenységek végzésén alapszik. Gyermekeinket annak elfogadására és megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

Figyelünk a pozitív megerősítések meglétére, különösen azoknál a gyermekeknél, ahol ezt a

társaktól nem kapják meg, hisz ez gátlás vagy agresszió forrása lehet.

A „társadalmi gyakorlat” jórészt a társas és közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. Az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. A közösségekben szerzett tapasztalatok az egyént gazdagítják. A gyermekek személyisége csak csoportos helyzetekben képes kiteljesedni. Segíti a reális önismeret-önértékelés alakulását, felkelti a gyermekekben az önérvényesülési igényt.

Demokratikus szabályainkat gyakoroljuk gyermek-gyermek és gyermek-felnőtt között is. Harmonikus együttműködésre, empátiára törekszünk

A közös élmények, játékok, ünnepek szervezésével segítjük az óvodai élet megszerettetését. Ünnepeink során hagyományápolásra törekszünk (Télapó, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák Napja, Gyermeknap). Megemlékezünk az Állatok-, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napjáról.

A gyermeki sajátosságok figyelembe vételével nemzeti ünnepeinkről is megemlékezünk.

(Március 15, Augusztus 20,)

Alkalmanként aktívan, ünnepi műsorok előadásával is részt veszünk városi ünnepeken.

(Advent, Idősek napja, a Szociális dolgozók napja, Pedagógus nap, Vértanúk napja, Elsősegélynyújtás világnapja, Vöröskeresztes nap, stb.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra. Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat.

Türelmesek, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit. Tudják, hogy összetartozó csoport tagjai. Konfliktusaikat megpróbálják kezelni, ha szükséges segítséget kérnek. Képessé válnak az önálló helyzetmegoldásra.

Kialakul a közvetlen környezethez való kötődés képessége.

A viselkedés normái 5-6-7 éves korban beépülve a személyiségbe képessé teszi őket az alkura, megegyezésre.

4.3. Munkatevékenységek

Célunk: a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, tulajdonságok, mint kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság alakítása, fejlesztése az óvodai élet során. Örömmel végezzék a munkatevékenységeket.

Feladataink: fontosnak tartjuk a munka megszervezésének módját, a sikerélményt.

A munka fejlesztő hatása kétségtelen. Az „erőfeszítés” és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez igen erős motiválást jelent, mely által kialakulnak a gyermek munkavégzéshez szükséges attitűdjei és

tulajdonságai. (kitartás, felelősség, céltudatosság)

Valamennyi munkafajtánál – önkiszolgálás, naposság, megbízatások, takarítás, kerti munka stb. – tényleges munkavégzés történik.

A tevékenységhez megteremtjük a feltételeket, kielégítjük a tevékenységi vágyukat a lehetőségeken belül. Lehetőséget adunk választásra, segítjük az önálló munkavégzést. Minden gyermek képessége szerint tevékenykedhet az önkiszolgálásban, a környezetünk szebbé, esztétikusabbá tételében, az élősarok kialakításában, a játékok javításában, tisztán tartásában. A családok bekapcsolódásával törekszünk a munkatevékenységek bővítésére, pl. dióverés, szüret, kerti munkák, stb.

Figyelembe vesszük, hogy a munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű tevékenység, s gyakran nem különül el egymástól.

Törekszünk az értékteremtési lehetőségek többoldalú megvalósítására, mely lehet erkölcsi, esztétikai, szellemi, anyagi érték is, s tulajdonképpen a munkatevékenységek a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A balesetveszély elhárítása érdekében megismertetjük a gyermekekkel az eszközök helyes használatának módját. A gyermekek által végzett munka az óvónőktől tudatos szervezést és konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás). A naposi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységeket szívesen végzik.

Szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.

A megbízatásaikat számon tartják és teljesíteni tudják.

A munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok használatát ismerik.

Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

4.4. Szabadidős tevékenységek

Célunk: a döntési lehetőségek kínálása során olyan öntevékenységek megvalósítása, mely kikapcsolódást, szabad kedvtelést, önfejlesztést biztosít. Olyan tevékenységek megvalósításának lehetősége, melyeket a gyermekek szabad döntésük alapján választhatnak, s e szabadon választott tevékenységek kikapcsolódást, szabad kedvtelést, önfejlesztést biztosít számukra.

Feladataink: a gyermekeket megismerve szervezzük a tevékenységeket.

A szabadidős tevékenységekbe alkalmanként a családot is bevonjuk (kirándulás, játékkészítés, színházlátogatás, környezetszépítés, stb.)

Pozitívan viszonyulunk a szülői kezdeményezésekhez. A tevékenységekhez a csoportszobán

kívül más helyiségeket is biztosítunk (pl. mosdóban babafürdetés, játékmosás.) Lehetőséget nyújtunk arra, hogy az érdeklődésnek megfelelően másik csoportba is átmehessenek a gyermekek (testvérlátogatás, mesehallgatás, közös ünnepek, táncba való bekapcsolódás, zenehallgatás, természeti, társadalmi, környezeti események és szokások megfigyelése, barkácstevékenységek, vetélkedők, versenyek, zenés torna, videó nézés, stb.)

A szabadidős tevékenységek megvalósulásának az épületenkénti lehetőségeit a gyermekek érdeklődése, képességei, objektív és szubjektív feltételek alakítják.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek jól eligazodnak az óvoda helyiségeiben, az udvaron.

Döntési helyzetekben fel tudják mérni igényeiket. A kész és általunk készített eszközök segítségével kreatív módon bővítik tevékenységeiket.

5. Tevékenységek tartalmi megvalósulása

5.1. Mindennapos testnevelés, mozgás

Célunk: a mindennapi testnevelés során az egészséges életmód szokásainak megalapozásával fejlesszük a gyermekek testi képességeit, elősegítjük a mozgás megszerettetését.

Feladataink: a mozgás sokoldalú tevékenység, mely áthatja az óvodai életet. A napirend kialakításánál törekszünk arra, hogy minden nap biztosítani tudjuk (csoportszoba, előterek, terasz, udvar) a mozgásos tevékenységeket. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét, a foglalkozás feladatát, a motoros képességek összehangolt fejlesztési mozgásanyagát, mely biztosítja a gyermekek mozgásaktivitását.

Fejlesztésünk során elősegítjük:

- a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztését
- motoros képességek fejlesztését
- a vázizomzat erősítését
- a helyes testtartás kialakítását
- a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulását
- mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.

Nem gyakorlatokat tanítunk, hanem képességeket fejlesztünk, a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, s az így szerzett képesség birtokában örömmel vállalkoznak erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok végzésére is.

Heti egy alkalommal testnevelési foglalkozás megtartására kerül sor, ahol –az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra.

A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan sajátítják el, egyéni képességeiknek megfelelően. Fontos, hogy a mozgás öröm legyen számukra.

Motoros képességek és fejlesztésük

1. Erő

- gyors erő
- szökdelések
- távol - és magasugrás helyből és nekifutásból
- fel - és leugrások szerekre, szerekről
- a test általános ereje
- kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- dobások
- kéziszer gyakorlatok

2. Állóképesség

- alap állóképesség
- hosszantartó, lassú és közepes iramú futások
- hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék
- globális állóképesség
- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrások

3. Gyorsaság

- mozgás – gyorsaság
- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrások
- reakció gyorsaság
- futójátékok feladattal járásból, futásból (irányváltogatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele).

Koordinációs képességek

1. Téri tájékozódási képesség

- átbújások

- minden természetes támaszgyakorlat irányváltatásnál
  - célba dobások labdagyakorlatok
2. Kinesztetikus differenciáló képesség
    - kéz finom koordinációja
    - kéziszer gyakorlatok eszközökkel (szalag, babzsák, kötél, tornakendő, stb.)
  3. Reakció képesség
    - futójátékok feladattal
  4. Egyensúlyozó érzék
    - keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás
    - gurulás a test hossz tengelye körül
    - gurulóátfordulás előre
  5. Ritmusképesség
    - egyszerű ciklikus mozgás (járás, futás, szökdelés, kúszás, csúszás, mászás).
    - Akusztikus jelre, ritmus tartásával

Mozgékonyság, hajlékonyság

Valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlatok. Kiszékel gyakorlatok fel- és lelépések szerekre, szerekről. A mindennapi testnevelések felépítése szabad szervezéssel történik. Törekszünk arra, hogy több testnevelésen csak játszanak a gyermekek.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek igénylik, szeretik a mozgást, kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játszanak. Mozgástapasztalataik bővülnek, mozgásuk összerendezetté válik (nagy mozgás, finom mozgás). Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat. Kialakul testsémájuk, oldaliságuk. A szabályokat betartják, versenyszellemük kialakul. Megerősödik figyelmük, önfegyelmük.

5.2. Külső világ tevékeny megismerése.

5.2.1. Természet, társadalom, ember

Célunk: a környezeti nevelésünkben a természeti és társadalmi, a természetes és mesterséges, ember által létrehozott környezet tevékeny megismertetése, pozitív érzelmi

viszony kialakítása. Gyermekeink fogékonyságát segítjük a körülöttünk lévő környezet szépségei iránt. Találják meg és becsülik meg a „jót” és „szépet”.

Feladataink: a gyermekek környezeti kultúrájának, környezettudatos magatartásának kialakítása, amely jelenti a természetbarát életmódot, a más élet tiszteelő magatartást, a környezet és természetvédelemre nevelést. A különböző javak mértéktartó, okos felhasználását, mellyel segítjük a harmonikus együttélésre nevelést. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Fontosnak tartjuk a kultúra átadást, mely során a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökítjük, közvetítjük az örök emberi értékeket.

Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi és természeti környezetünk helyi sajátosságaiból adódó lehetőségekre (piac, Száraz-ér, kiserdő, stb.), a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetésére.

Érzelemgazdag, hangulatos légkörben tevékenykedünk (gyűjtünk, keresgélünk, megfigyelünk, kísérletezünk, stb.) Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

Együttműködve a szülőkkel fontos feladatnak tartjuk a családi és tárgyi kultúra értékeinek megszerettetését, megóvását, a szülőföldhöz való kötődés kialakítását, a gyermekek erkölcsi magatartásának formálását.

Az óvodai életünk hagyományait minden óvodapedagógus saját elképzelései szerint igyekszik színesíteni.

Megemlékezünk: Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja. Madarak Fák Napja, stb. jeles napokról.

Kulcsfontosságúnak tartjuk az óvodapedagógus személyiségét, ezért viselkedésünkben, szokásainkban, életmódunkban tudatosan törekszünk környezeti nevelésünk követelményeinek megfelelni.

Az évszakokhoz kötődő ünnepek és jeles napok folyamatán keresztül elevenítjük fel a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat. A megvalósítást segíti a szülőkkel való szoros kapcsolat, beszélgetések, a tevékenységek helyszíneinek megkeresése, a még fellelhető régi szerszámok, eszközök gyűjtésének lehetőségei.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei

A gyermek és környezete:

- évszakok, időjárás, öltözködés, természeti jelenségek közötti összefüggések megláttatása
- változások jellemzőinek követése (évek, hónapok, napok, napszakok)
- növények és állatok világa
- szűkebb és tágabb környezetünk (család- óvoda- lakóhely)
- testünk (részei, funkciói, ápolása, egészségvédelem)
- közlekedésre nevelés, közlekedési eszközök
- környezetünkben található anyagok, tulajdonságainak változásai
- környezeti elemek védelmének kialakítása (föld, levegő, víz)
- hagyományörzés, népszokások, jeles napok, ünnepek

Tervezésnél negyedéves lebontásban az évszakok szerinti felosztást választottuk, mely az évszakok változásaira, a mindennapok realitására, a gyermekek élményeire, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Különbséget tudnak tenni az évszakok között.

Megtanulják értékelni a természet szépségeit, annak növény- és állatvilágát, óvják, védik és gondozzák azokat.

Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.

Pozitívan fejlődik a tenni akarás, a munkához való viszonyuk – nő feladattudatuk, kitartásuk.

Tudatosul bennük, hogy mi a természet részei vagyunk.

Aktív és cselekvő személyiségek lesznek, fogékonyak az új iránt.

Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.

A gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb környezetükben.

Ismerik lakóhelyüket, születési helyüket, nevüket, lakcímüket, szüleik nevét.

Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik az őket körülvevő környezetük iránt.

Megismerik lakóhelyüket, közösségük szépségeit, nevezetességeiket, büszkeségeiket. A környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, az ott dolgozók munkáját.

Ismerik az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetük közlekedési feltételeit, szabályait, eszközeit.

Megismerik a néphagyományokat, szokásokat.

Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására.

Kialakul a takarékoság (energia, víz, eszköz), hulladékkezelés fogalma, a természetes anyagok felhasználásának értéke.

Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, víz, levegő, élővilág, stb.

5.2.2. Matematika

Célunk: játék és cselekvések során minden érzékszervet megmozgatva szerezzenek a gyermekek matematikai ismereteket, tapasztalatokat, és azokat tevékenységeikben alkalmazzák.

Feladataink: gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása, eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra. Már óvodába lépéskor is adunk a gyermeknek matematikai ismereteket, de teljesen indirekt módon, játékaikban, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva. Használjuk előttük a matematikai fogalmakat, gyakran találkoznak velük a mindennapi életben, így szinte önmaguktól, mindenféle kényszer nélkül ismerkednek meg velük. Először passzív szókinccsükké válik, később azonban egy része beépül beszédükbe is, mely a matematikai nevelésünk első szintje. A második szint az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7 életévben.

Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. Problémahelyzetek létrehozásaival aktivizáljuk a gyermekeket a gondolkodásra. Ha a felvetett probléma érdekli a gyermekeket, a belső késztetés hatására igyekeznek azt megoldani. A probléma felvetésénél könnyen szem előtt lehet tartani a gyermekek egyéni képességeit és az egyének közti különbségeket.

A mikrocsoportos foglalkoztatás alkalmával differenciáltabban tudunk a gyermekekkel foglalkozni, kis csoportokban dolgozva maximálisan figyelembe tudjuk venni az egyes gyermekek munkatempóját.

A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

Fontosnak tartjuk olyan eszközök és tevékenységek biztosítását, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg, s minden esetben támaszkodunk a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.

A következő matematikai témák feldolgozására kerül sor:

- minőségi eltérések megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több, kevesebb, semmi, eggyel több)
- a mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- tő és sorszámolás (kb. 10-ig)
- testek körberajzolása, színezése (síkformák, kör, háromszög, négyszög, ill. gömb, kocka)
- azonosság, egyenlőség megfigyelése (színezés, tépés, vágás, festékfolt)
- becslések, mérések (felület, térfogat)
- vonalak megfigyeltetése (áthúzás, beszínezés, egyenes, ferde, görbe vonal rajzolása, zárt-nyitott vonalak)
- térbeli tájékozódás (nagymozgás térben, tükörben, tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása párhuzamosan, ellentétesen, testrészek helyzetének megváltoztatása)
- tárgyak-tárgyképek, ill. ezek részleteinek absztrakt jelzések értelmezése, számlálása, másolása
- a matematikai tartalmakat az évszakváltás lehetőségeinek kihasználásával valósítjuk meg

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermekek matematikai helyzetről, problémáról saját gondolatainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket.

Tapasztalataik során kifejlődnek matematikai képességeik.

5.3. Művészeti tevékenységek

5.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk: a tárgyi világ megismertetése, tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk alakítása, alkotóképességeik formálása.

Feladatunk: a gyermeki személyiség fejlesztése:

- rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint ábrázolás különböző lehetőségei által,

- műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során,
- belső képek gazdagítása, amely vizuális észlelés, élményszerzés, emlékezet, képzelet és vizuális gondolkodás által formálható leginkább.

Programunk és az óvodapedagógus egész nap folyamán teret biztosít az ábrázoló tevékenységekre, melyben maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantázia világ gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér, forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Fontos az alkotó tevékenységekhez megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, felhasználhatóságukkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A vizuális nevelés helyszínei a csoportszoba, az udvar, a természet, múzeumok, műhelyek, bábszínház, színház, könyvtár és kirándulások helyszíne, vagyis az óvodai élet során adódó bármely lehetőség és színtér.

A vizuális tevékenységek során a gyermekekkel együtt munkálkodva segítjük a megértést, és elsajátítást – szem előtt tartva, hogy minden gyermek saját szintjén, belső képét gazdagítva oldja meg a feladatot.

Tervezésnél figyelembe vesszük az életkort és képességeket. Meghatározzuk a célt, feladatot, témákat és technikákat. Módszereinknél célirányosan alkalmazzuk a szemléltetést, bemutatást, magyarázatot.

Egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek spontán és szervezett formában tevékenykedjenek. Szükségesnek tartjuk, hogy a vizuális észlelés, emlékezet, képzelet és vizuális gondolkodás pontosabbá tételéhez minél több, egyéni és közös élménnyel gazdagodjanak.

3-4 éves korban elsősorban játék közben szereznek ismereteket. A firkálgató, másoló gyermekkel a felfedezést és alkotást a színek, formák adta örömök átélését segítjük.

Lehetőségek a gyakorlatban:

- rajzolás ceruzával, krétával, pálcikával, festés ujjal, ecsettel, szivaccsal. Nyomkodás tenyérrel, textillel, szivaccsal; nyomtatás növényi részekkel, előre kivágott, díszítő elemekkel
- mintázás képlékeny anyagokkal, gömbölyítés, sodrás, lapítás, stb. Kimetszés, körbevágás megfelelő eszközökkel; hajtogatás egynemű elemek felhasználásával, esetenkénti vágás, fűzés, építés, különböző tárgyakkal, formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban jelentkezik már a szándékos képalakító tevékenység. Emlékképek bővülésével megjelenik az ember, környezet, tárgyak részletesebb tükrözése (méret, szín, forma, arány).

Lehetőségek gyakorlatban:

- rajzolás ceruzával, zsírkrétával, festés széles ecsettel, szivaccsal, sablonok használatával; vágás, színezés
- festékek színesebb alkalmazása (csurgatás, fröcskölés). Díszítés nyomattal, növényi részekkel, mintázás agyagból, kifőzhető, süthető tésztákból.

Komponálás változatos technikáinak használata: kötözés, fonás, fűzés, vágás, tépés, varrás, öltögetés. Fűzés változatos anyagok használatával (termések, növényi részek stb.). Tojásírás, díszítés technikáival ismerkedés; mintázás munkafogásainak gyakorlása, valamint elemek összeerősítésének gyakorlása (illesztés, ragasztás, kapcsolás).

6-7 éves korban a gyermekek fejlődése a részletgazdagság, kompozíciókészítés a készülő dolgok bonyolultságában és tervszerű készítésben jelenik meg. Közvetlen megfigyelés szerinti ábrázolásuk kialakulóban van. Nagyon változatos technika használatára képesek.

Lehetőségek a gyakorlatban:

- rajzolás, festés, nyomatkészítés, ragasztás kevert technikák alkalmazása, lehetőleg összeillő anyagok megválasztásával. Kollázsok készítése, varrás, öltögetéssel díszítés
- mintázás technikáinak biztos elsajátítása, pontos hajtogatás, ragasztás, összeállítás változatos lehetőségei
- olló, kés használata (vágás, szeletelés, cikkekre vágás); téri megjelenítéshez dobozok, kartonok, hullámpapírok vágással, ragasztással, összekapcsolással, növényi részekkel kiegészítéssel történő megmunkálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Ismerik a színeket, színárnyalatokat.

Az eszközöket készség szinten kezelik.

Mondanivalójukat vizuális úton ki tudják fejezni.

Önállóan alkalmazzák a megismert technikákat, a természet kincseinek felhasználásával is kreatívan tudják céljaikat megvalósítani.

Díszítésben, kézművességben egyéniek, részletezőek.

Alkotásaikban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.

Örülnek alkotásaiknak, az együtt elkészített kompozícióknak.

Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.

Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról, műalkotásokról.

5.3.2. Verselés, mesélés

Célunk: a gyermekek érzelmi és kommunikációs képességeinek kibontakoztatása

Feladataink: a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, alapvető szükséglete a vers, mese. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A versmondás, mesehallgatás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődéséhez, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetőségéhez. Olyan beszédhelyzet, mely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy minden nap legyen mese, vers, mondóka, melyek a kisgyermek elmaradhatatlan mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei. Meggyőződésünk, hogy ebben az életkorban a gyermek és mesélő felnőtt közötti érzelmi kapcsolat nagyon fontos, ezért az élő mesét tartjuk természetesnek. A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A beszoktatás ideje alatt különös gonddal alkalmazzuk ezeket az óvodapedagógus és a gyermekek közötti érzelmi kötődés kialakításához. Elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel játszassák el a nekik megfelelő mesét. Alkalmat adunk a többszöri ismétlésre, feldolgozásra, belső képalkotásra. Lehetőséget adunk a gyermekeknek vers és mesemondásra, mely az örömteli élmény mellett segítséget jelent a szorongások, indulatok oldására, levezetésére, mozgással és/vagy ábrázolással kísérve az önkifejezés egyik módja. Kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Mondókázásra, a versmondásra a nap folyamán adódó lehetőségeket kihasználjuk. Kiválaszthatják, hogy a megismert versek közül

melyiket tanulják meg. Ez növeli pozitív hozzáállásukat. Fontosnak tartjuk a szülőket meggyőzni arról, hogy milyen sokat jelent gyermekeiknek a rendszeresen meghitt együttlét, az élő mesemondás, a gyermek saját vers- és mesealkotása.

Tevékenységek megjelenése a nap folyamán

- örömmel mondanak, dramatizálnak ismert mesét vagy meserészletet
- vállalkozók, kitalálnak verset, mesét, elbeszéléseket
- gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket
- játék közben mondogatnak ringatókat, altatókat

A tevékenységekhez alkalmazkodó irodalmi anyagok:

Kisebbeknek:

- mondókák
- simogatók, tapsoltatók, kocogtatók, hintáztatók, vigasztalók
- rövid versek állatokról, természetről
- dramatizálás, állatok hangjának utánzása
- állatokról szóló egyszerű népmesék, műmesék

Nagyobbaknak:

- több versszakos mondókák, változatos kiszámolók
- ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ritmusváltó versek
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók
- találós kérdések, mulattató mondókák, tréfák, felelgetők, szólások, mondások
- bonyodalmas, tréfás, állat és tündérmesék a népmesék köréből
- folytatásos elbeszélések, történetek
- több versszakos versek természetről, állatokról, családról, gyermekekről (érzelmi töltéssel)
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül
- a szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják

A kommunikáció a mese-vers tevékenységek során kiemelkedően fejleszthető. Tudjuk, hogy a személyes példa ösztönzi a gyermekeket. Pozitívan befolyásolja őket a rájuk figyelő, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

Az érthető, kifejező beszédképesség alapjai kialakulnak.

Igénylik a verset, mesét.

Kb. 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 mesét meghallgatnak az év folyamán.

Több kedvelt mesét elmondanak.

A magyar népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.

Van néhány kedvelt mesehősük (a vele megtörtént dolgokat, eseményeket játékukban megörökítik); az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik között megtalálható.

A metakommunikatív jelzéseket használják, a környezetükben megfelelően kommunikálnak.

Könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.

Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik.

Beszédfigyelmük kialakul.

5.5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk: a zene, az énekes, táncos népi játékok és válogatott kortárs művészeti alkotások iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való zenei képesség (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) megalapozása, zenei ízlés formálása, társas zenélési, éneklési kedv fokozása, zenei kreativitás alakítása, zenei érdeklődés felkeltése.

Feladataink: a megfelelő légkör kialakításával biztosítjuk az érzelmi motiváltságot.

Alakítjuk gyermekeink örömteli, érzelem gazdag, lehetőleg tiszta éneklését.

Törekszünk a közös éneklés, a közös énekes játékok megszerettetésére, a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztésére.

A környezet hangjainak megfigyeltetése, az ölbéli játékok, népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok megismertetése, megszerettetése. Az ének-zene tevékenységek során a gyermekek fedezzék fel a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok játékok és hagyományok megismertetése. Az ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása, mely megalapozza, továbbá elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az zenei nevelés a magyar óvodai nevelésnek nemzetközileg elismert sajátossága, erről nem kívánunk lemondani.

A komplex foglalkozások rendszerén belül a napi tevékenységek és foglalkozások során zenei élményt igyekszünk biztosítani.

A zenei nevelésünk 3 éves kortól 6-7 éves korig az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve átgondolt, tervezett tevékenység az óvodában. A dalanyag feldolgozása Forrai Katalin: Ének az óvodában című szakirodalma alapján történik. Szívesen megismerünk új dalokat, mondókákat, ilyen lehetőséget nyújtanak Gryllus Vilmos, Halász Judit dalai, mely természetes környezetünk színes világát tárja fel.

A zenei anyag kiválasztásának szempontjai:

3-4 éves korban a kötetlen énekelgetési forma igen jól megfelel az életkornak:

- ölbeli játékok, mondókák 6-8
- arc, kéz, ujj lovagoltató játékok
- 4-5 hangból álló énekes játékok 10-15

A zenei készségeket és alapfogalmakat játék közben ismertetjük meg a gyermekekkel.

Hallásfejlesztés: halk-hangos beszéden, éneken, mondókán, környezet hangjainak megfigyelése; dallamjátékos hangszerek hangszínének megfigyelése.

Ritmuszérék-fejlesztés: egyenletes lüktetés különböző játékos mozdulatokkal.

4-5 éves korban:

- mondóka 4-5
- 4-8 motívumból álló énekes játékok, műdalok 12-15

Hallásfejlesztés: halk-hangos, magas-mély érzékeltetése, dallamvonal érzékeltetése a levegőben; tiszta éneklés érdekében gyakori önálló éneklés, zöreijhangok felismerése, megkülönböztetése.

Ritmuszérék-fejlesztés: egyenletes lüktetés, járással, tapssal, dalok, mondókák, ritmusának kiemelése; ritmuseszközök használata, dob, csörgő.

5-6-7 éves korban:

- mondóka 4-7
- énekes játék 15-18
- műdal 3-4

Hallásfejlesztés: halkabb, hangosabb, dallamfelismerés dúdolásnál, dallambújtatás, tiszta éneklés az egyéni éneklés gyakorlásával, magas, mély érzékeltetése.

Ritmuszérék-fejlesztése: egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának megkülönböztetése, ritmuseszközök használata (cintányér).

Megismertetjük a gyermekekkel a párcserés, sorgyarapító-fogyó, hidas játékokat, amelyek a gyermektánc elemeit tartalmazzák. Az élő zenehallgatás anyagának kiválasztásánál fő hangsúlyt helyezünk a magyar népdalkincsre: tréfás népdalok, párosítók, virágénekek, valamint figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés keretében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A gyermekek önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, melyben átéli a közös játék örömét.

Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek, ismerik a gyermektánc alapvető lépéseit pl. oldalzáró lépés, sarokkoppantás, sarokemelés stb..

Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot.

Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, s képesek összekapcsolva érzékeltetni.

Tudnak mondókát, 6 hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel elénekelni. 10 dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is, hogy elkezdni is tudják, tempójuk természetes járásnak megfelelő.

A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.

Az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

6. Az óvodai élet megszervezése

Célunk: a gyermekek egészséges fejlesztéséhez, s az életkori sajátosságaikhoz igazodó, rendszeres időtartamú időbeosztás, napirend és hetirend kialakítása.

Feladataink: az óvodai élet tervezése, szervezése és irányítása a teljes nyitvatartási idő alatt az óvodapedagógus irányításával zajlik.

Nevelőmunkánk meghatározója a napirend, melyben kiemelt szerepet kap a gondozási feladatok ellátása. Arra törekszünk, hogy erősödjenek a szeretetben, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatok.

Ezáltal biztosságot, nyugalmat, szeretetet sugárzó környezetet alakítunk ki, melyben a gyermek egyre magabiztosabbá, önállóbbá válnak.

A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése érdekében változatos tevékenységeket kínálunk. Biztosítjuk a tevékenységek egymásra épülését, folyamatosságát és rugalmasságát. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével különböző, változatos tevékenységeken keresztül valósuljon meg a gyermekek fejlesztése. Nevelő munkánk során pedagógiai módszereink kiválasztásának a gyermekek személyiségéhez, eltérő fejlettségéhez, adottságaihoz alkalmazkodunk.

6.1. A napirend alakulása

06.30 - 12.00	szabad játék, mindennapos testnevelés, mozgás egészségügyi szokások gyakorlása
---------------	---

tízórai, önkiszolgálás, naposi munka
egészségügyi szokások gyakorlása
komplex foglalkozások, önálló és irányított tapasztalatszerzés
levegőzés, séta, szabadidős tevékenységek, szabad játék

12.00 - 15.00

egészségügyi szokások gyakorlása
ebéd, önkiszolgálás, naposi munka
egészségügyi szokások gyakorlása
pihenés mesével, a gyermekek egyéni alvásigényének
megfelelően
folyamatos ébredés

15.00 – 16.30

egészségügyi szokások gyakorlása
uzsonna, önkiszolgálás, naposi munka
egészségügyi szokások gyakorlása
mindennapos testnevelés, mozgás, szabad játék és szabadidős
tevékenységek
hazabocsájtás

Az óvoda napi nyitvatartási ideje: 10 óra.

A szülők igényei alapján 06.30-tól 16.30-ig vagy 07.00-től 17.00-ig

Tevékenységek időtartama:

- szabad játék, szabadidős tevékenység: 4 – 5 óra
- étkezés, pihenés 3 – 3.5 óra

- öltözködés, tisztálkodás 1 - 1.5 óra
- komplex foglalkozások 5-35perc

6.2. Az óvoda heti terve

--	--	--

	Napi 5-15 perc	Naponta 5-35 perc
Hétfő	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés mozgás	Élmények meghallgatása
Kedd	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Külső világ tevékeny megismerése</i> Természet-társadalom-ember
Szerda	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés mozgás	<i>Művészeti nevelés</i> Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Csütörtök	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés mozgás	<i>Külső világ megismerése</i> Matematika Testnevelés
Péntek	Verselés, mesélés Mindennapos testnevelés, mozgás	<i>Művészeti tevékenység</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tartalmi jellemzőket folyamatként kezeljük. A tevékenységek rendszerében az ismeretszerzés, a probléma centrikusság komplexen jelentkezik. Nem kiragadjuk, hanem egységében, többoldalú megközelítéssel segítjük a megismerést. Az integrált tevékenységekben a gyermekeknek választási lehetősége van.

Tervezéseinknél hosszabb távon az évszakok lebontása irányadó. A konkrét megvalósításokat a heti tevékenység ötleteire építjük, figyelembe vesszük az elérendő célt és a hozzá kapcsolódó feladatokat.

Nem az ismeretanyag halmozása a célunk, hanem hogy minél több alkalommal, minél sokoldalúbban megközelítsük a témát.

Mindig az adott csoportra, nem a korosztályra tervezünk, ezért minden év elején a csoport jellemzésével kezdjük a hosszabb távú tervezést. Törekszünk a felmenő rendszerben történő ugyanazon nevelői foglalkoztatásra. Nevelőváltásnál fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a gyermekekre vonatkozó előző évi tervezéseket és feljegyzéseket. A tevékenységek hosszú távú tervezésekor figyelembe vesszük alapelveinket, a gyermekeink szociális és szociológiai helyzetét, a választott programunk irányelveit, a nevelés feltételrendszerét és az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat.

A lebontott, konkrét heti tevékenységek, komplex foglalkozások tervezésénél irányadó a gyermekek folyamatos megfigyelése, tevékenységük elemzése, élményeik, tapasztalataik és az aktualitások. Rögzítjük a szervezési feladatokat. Összehangoljuk a csoportonkénti együttműködést, napi tevékenységek időpontjait, a helyszínek, helyiségek használatának lehetőségeit.

6.3. Hagyományaink, ünnepeink

Célunk: megismertetni a gyermeket a helyi hagyományokkal, néphagyományokkal, szokásokkal, s az óvoda hagyományos ünnepeivel – mindezekhez kötődő pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása

Feladatunk a hagyományok ápolása. Törekszünk arra, hogy ünnepeink kiemelkedjenek a mindennapokból. Minden ünnepet hosszas előkészület vezet be, amellyel lehetőséget biztosítunk az érzelmek átélésére, gazdag, sokrétű tevékenységek megjelenítésére.

Hagyományos ünnepeink:

Mikulás:	Csoportonkénti ünnep. Szülői közösség segítségével ajándékozás.
Karácsony:	Advent első hetétől folyamatos a díszek készítése a közös karácsonyfára. Ajándékok, üdvözlőlapok készítése.
Farsang:	Farsangi multság, bál rendezése Farsangi fánk sütése. Vidám hangulati előkészítés.
Húsvét:	Változatos tevékenységek megvalósítása: tojásfestés, barka, faág-hajtatás stb.
Nőnap:	Megemlékezés, ajándékkészítés.
Anyák napja:	Megemlékezés, ajándékkészítés. Nyílt óvodai ünnep.
Gyermeknap	Az óvoda hagyományának megfelelően „Vándor- Gomba kupa” nap szervezése összevont óvodai program
Ballagás-évváró:	Nagycsoportosok elbúcsúznak társaiktól, az óvoda dolgozóitól. Szülői segítséggel gyermekek megvendégelése. Nyílt óvodai ünnep.

Egyéb megemlékezések:

Föld napja	kirándulásokkal, rajzkiállításokkal,
Víz világnapja	verssel, mesével-énekekkel
Állatok világnapja	csoportonkénti megemlékezés

Nemzeti ünnepeink:

Március 15.	}	a gyermekek életkorának megfelelő
Október 23.		érzelmi átéléssel, tevékenységen keresztül

1999-től évenként jótékonyági Alapítványi Óvodabált rendezünk.

7. Az óvoda kapcsolatrendszere

Célunk: a partneri igények kielégítése az óvoda cél- és feladatrendszerét figyelembe véve.

Feladatunk: a rendszeres kapcsolattartás formáinak és rendjének alakítása és működtetése.

7.1. A családdal, szülőkkel való kapcsolat

Igyekszünk megismerni a családok sajátosságait, életkörülményeit, nevelési szokásait, hogy óvodai nevelésünkben törekedhessünk a család és óvodai nevelés összhangjára. A gyermekek érdekeinek figyelembe vétele mellett keressük a rászoruló családok segítésének módját. Amennyiben ez szükséges, felvesszük a kapcsolatot azokkal a szervekkel, szervezetekkel, melyek illetékességük kapcsán tanácsokkal, vagy más módon segíthetnek a felmerülő gondok megoldásában.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a szülők közössége látja el, a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak alapján az óvodavezető irányításával részt vesznek az óvoda életében.

A kialakult kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetések, információ a gyermekek fejlődéséről
- családlátogatások
- szülői értekezletek
- előzetes megbeszélés alapján a szülő bármikor bemehet a csoportba
- közös programok szervezése (ünnepek, kirándulások, egyéb közös tevékenységek, munkadélutánok
- kétévente igény - elégedettség mérés,

7.1.1 Beszoktatás

A beszoktatás célja a gyermekek beilleszkedésének segítése, mellyel igény esetén a szülők élhetnek.

A beszoktatás formái:

- a nevelési év megkezdése előtti ismerkedés
- fokozatos beszoktatás
- anyás vagy apás beszoktatás

A beszoktatás lehetőségéről a szülőket tájékoztatjuk.

7.2. Óvoda-iskola

Kezdeményezzük a leendő első osztályos nevelőkkel és a gyermekekkel való közvetlen találkozást. Ez az érdeklődés pozitív érzelmeket válthat ki a szülőkben és a gyermekekben egyaránt. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenet minél zökkenőmentesebb legyen. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományápoló és teremtő kapcsolatra törekszünk.

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái:

- Nyílt napok, közös látogatások.
- Szakmai tanácskozások az alsós nevelőkkel (gondjaink, nehézségeink, az átmeneti időszak segítése).

Magatartás- és személyiségzavarok, nehezen kezelhető gyermekek esetében a speciális iskola nevelőivel együttműködés.

Félévi szülői értekezleten az első osztályos nevelők tájékoztatnak az iskolába lépés teendőiről.

Gyermekeink látogatása az iskolába.

Az iskolások ajándékműsora az óvodában.

Közös rendezvények. Kétévente, igény - elégedettség mérés.

7.3. Pedagógiai Szakszolgálat

A gyermekek egyéni fejlesztése érdekében támaszkodunk aktív munkájukra. Szakmai munkánkban segítség a szakvéleményük, fejlesztési javaslatuk, illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekek részére tartott rehabilitációs foglalkozásaik.

Kapcsolattartás lehetősége igény szerint óvodapedagógusi és szülői megkeresés útján.

7.4. Ifjúsági Vöröskereszt

Vöröskeresztes Bázisóvodává válásunk révén, feladatunk a jól működő kapcsolatok kiépítése a helyi, megyei, országos Ifjúsági Vöröskereszt szervezeteivel. Egymás munkájának kölcsönös segítése a segítségnyújtás lehetőségeinek megkeresése, kialakítása. Célunk a Vöröskereszt eszméinek terjesztése a gyermekek, szülők, pedagógusok bevonásával és a Vöröskeresztes munka megjelenítése az óvodai egészségnevelés területein.

Kapcsolattartás formái:

- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek.
- közös rendezvények szervezése.
- karitatív gyűjtések szervezésének, lebonyolításának segítése.

7.5. Kalocsa Róza Kulturális Kht.

Ismerkedünk az épület funkcióival, tapasztalatokat gyűjtünk. A kiállításokhoz fűződő esztétikai élmény, művészetek befogadásának képessége gazdagodhat.

- báb és színházlátogatáson veszünk részt.
- „Mütyür” szakkör szervezésében játékkészítésre nyílik lehetőség

- kiállításokon és ünnepi rendezvényeken veszünk részt

7.6. Városi Könyvtár

Formálódik a kultúrált magatartás, érdeklődés, kíváncsiság és a könyvek iránti fogékonyság.

Könyvtárlátogatásokat szervezünk:

- megismerkedünk a könyvkölcsönzés módjával
- mesét és zenét hallgatunk
- lehetőség szerint részt veszünk a Könyvtár rendezvényein

7.7. Az óvoda egyéb kapcsolatai

7.7.1. Fenntartó és Járási Hivatal

A folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé fontos része életünknek. Problémáink megoldásához nélkülözhetetlen az együttműködés. A fenntartói elvárásoknak az óvoda igyekszik eleget tenni. Kétévente fenntartói igény-elégedettség mérés.

Járási Hivatal: Gyámügy

- nyilvántartások egyeztetése, információcsere
- jelzőrendszer működésének kialakításában segítségnyújtás, aktív részvétel
- problémák, gondok jelzése, szükség szerint segítség, tanácsadaskérés, esetmegbeszélések

7.7.2. Humán Szolgáltató Központ

7.7.2.1. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, Védőnői szolgálat

Kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések
- nyilvántartások egyeztetése, információcsere
- jelzőrendszer működésének kialakításában segítségnyújtás, aktív részvétel
- problémák, gondok jelzése, szükség szerint segítség, tanácsadaskérés, esetmegbeszélések
- közös családlátogatások

7.7.3. Egészségügyi szervek, orvos

Kapcsolattartás formái:

- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek (fertőző betegségek, járványok, stb.).
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban.
- tanköteles gyermekek esetében iskola alkalmassági vizsgálat. (státuszvizsgálat az orvosnál történik)
- hallásvizsgálat, szemészeti szűrés
- a védőnővel kapcsolattartás, a védőnő- szülő közötti kapcsolat segítése

7.7.4. Szakmai szervezetek

Intézményünk évek óta jó kapcsolatot ápol három pedagógiai szakmai szolgáltatóval: a Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központtal, az IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft.-vel és az OKT –OPERISZ Kft.-vel. Segítségüket szakmai tevékenységünk fejlesztése érdekében vesszük igénybe:

- Szakmai képzések, programok figyelemmel kísérése. Részvétel a képzési tervünk szempontjai alapján.
- Együttműködés a kihelyezett képzések lebonyolításában.
- Szaktanácsadók, szakértők segítségével vagy tapasztalatcserével a külső kontroll beépítése nevelőmunkánkba.
- Az átlagtól eltérő, sérült gyermekeket szakértői bizottsághoz küldjük.

7.7.5. Szponzorokkal, vállalkozókkal, támogatókkal való kapcsolattartás:

- Az OVIMEZŐ Alapítvány aktív működését segítjük.
- Törekszünk új kapcsolatok kiépítésére és a meglévők ápolására.

7.7.6. Külhoni kapcsolatok.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn. Mezőkovácsháza testvér településeinek működő (Parajd, Szemlak, Pécska stb.) óvodákkal szakmai kapcsolatok építése.

8. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése.

8.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az óvodában

Célunk: Az integrált nevelés során olyan óvodai légkör alakítása, ahol a pozitív visszajelzés, a bizalmas és érzelem dús kapcsolat segíti az egészséges fejlődést. Az esélyegyenlőség biztosítása. Minden gyermek kapja meg az állapotának megfelelő

segítségét, hátrányainak leküzdéséhez. Személyiségük, egyéni sajátosságuk figyelembe vételével legteljesebb mértékben kibontakozhasson.

Feladataink: A gyermekek egyéni fejlesztésének nyomon követése során nagy figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű és roma gyermekek felzárkóztatására, hátrányaik leküzdésére. Munkánkhoz igényeljük logopédus és pszichológus, ill. a gyermek speciális hátrányait megsegítő gyógypedagógus együttműködését, ajánlását a fejlesztendő területek megjelölésével. A gyermekek állapotáról félévente folyamatos írásbeli feljegyzést készítünk a „Fejlődésem lépései” c. egyéni fejlesztési naplóban. A csoportnaplóban, a negyedéves tervben és a heti tervben rögzítjük az általunk készített, egyénre szabott fejlesztési terveket, feladatokat. A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni fejlesztést továbbra is gyógypedagógiai kompetenciának tekintjük.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységeink közös feladatai:

A fejlesztés céljait megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára épülve:

- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk segítése,
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése,
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermekek támogatása.

Az integrált nevelésben együttműködő óvodapedagógus rendelkezzen magas szintű pedagógiai-pszichológiai képességekkel, mint pl. elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség.

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- a tevékenységek, foglalkozások során a gyermek diagnózisában szereplő javaslatokat beépíti, az adott szükséglethez igazodó módszert megválasztja,
- a nevelési helyzetek, problémák megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz az egyéni fejlesztéshez igazodó módszerek, alkalmazására, a gyermek szükségleteihez igazodó környezet kiválasztására,

- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógussal, figyelembe veszi tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel,
- szükség esetén részt vesz a befogadó közösség felkészítésében.

Igénybe vesszük az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény, pedagógiai szakszolgálat, ill. pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, segítségét.

Az integráció lehetővé teszi, hogy már az óvodai életszakaszban megismerkedjenek a gyermekek a mássággal, elfogadással és megtanulják pozitív módon kezelni. A sérült gyermek számára az épekkel való együttnevelkedés lehetőség, mert fejlődésükben nagy szerepe van az utánzásnak.

Fejlesztési formák

• **Egyéni fejlesztés**

Helyszín: óvodai épületben erre a célra biztosított szoba, szükség esetén tornaszoba,

Nevelési Tanácsadó épülete

Fejlesztést végző szakember: logopédus, gyógypedagógus, egyéb szakpedagógus.

• **Mikro csoportos fejlesztés**

Helyszín: óvodai épületben erre a célra biztosított szoba, tornaszoba, Nevelési Tanácsadó épülete

Fejlesztést végző szakember: óvodapedagógus, v. gyógypedagógus, egyéb szakpedagógus, tehetségfejlesztő pedagógus

• **Fejlesztés csoportban**

Helyszín: csoportszoba, tornaszoba

Fejlesztést végző szakember: óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus, tehetségfejlesztő pedagógus

A fejlesztés alapelvei:

- A gyermekek sikerélményhez juttatása
- az egyéni fejlődési ütemhez történő alkalmazkodás

-játékos tevékenységekkel történő fejlesztés

8.1.1. Tanulásban akadályozottak (enyhe értelmi fogyatékos) gyermekek óvodai nevelése

Feladataink: az integráció során az érintett gyermekek számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy a közösségben történő együttnevelés segítse alkalmazkodási képességüket, felgyorsítsa fejlődési tempójukat, szocializációjukat, személyiségfejlődésüket gyógypedagógus bevonásával.

8.1.2. Mozgássérültek (mozgás - és testi fogyatékos) gyermekek óvodai nevelése

Feladataink: a szükségesnek megfelelő mozgás gyakorlásának, a környezetben való mozgásváltoztatás elősegítése, a tágabb és szűkebb környezet megismerésének segítségével az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés segítése.

Fenntartói együttműködéssel biztosítjuk az akadálymentes közlekedést.

8.1.3. Látássérültek (gyengén látó) gyermekek óvodai nevelése

Feladataink: a környezet vizuális megismertetésének, finommozgás fejlesztésének, látás-mozgás koordináció fejlesztésének segítése

8.1.4. Hallássérültek (nagyot halló) gyermekek óvodai nevelése

Feladataink: az enyhébb fokban hallássérült gyermekek szurdopedagógiai fejlesztése mellett a beszédértés, szókincsfejlesztés, beszédérthetőség javítása, mely során különböző mértékben megközelítik a halló társaik nyelvi teljesítményét.

8.2. Gyermekvédelem az óvodában

Célunk: a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek védelme, minden megkülönböztetés nélkül. A helyi sajátosságok ismeretében a mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, prevenció és speciális segítséget igénylő gondozás támogatása.

Feladataink: a gyermekek szociális helyzetének figyelemmel kísérése, prevenció, a gyermekek és szüleik részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismeretek átadása.

Adatszolgáltatás, gyermekjellemezés a hatóság részére. Kapcsolattartás – a gyermekjóléti szolgálat, az önkormányzat családsegítő és gyermekvédelmi csoportjával, a járási hivatal

gyámügyi osztályával. A gyermekvédelmi munka kölcsönös segítése információ átadás és adategyeztetés során.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy időben felfigyeljünk a személyiségfejlődés problémáira.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe tartozik. A gyermekvédelmi munka épületenkénti koordinálását a pedagógiai munkaközösség-vezetők végzik.

8.2.1. Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

Cél: Minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés biztosítása.

Feladat: Olyan gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, amely a gyermeki személyiség kibontakozására törekszik.

Hátrányos helyzetű gyermek sajátosságai lehetnek:

Nem ismerik az alapvető egészségügyi szokásokat.

Anyagi problémákkal küzdő szülők gyermekei, akiknek az alapvető szükségleteinek ellátása nem biztosított.

Érzelmileg elhanyagoltak.

Szenvedélybeteg szülők gyermekei.

Ingerszegény környezetben élők.

Megfigyelhető jellemzők:

Magatartászavar

Gondozatlanság

Alultápláltság

Nagyfokú szeretetigény

Agresszivitás

Visszahúzó magatartás

A veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi-lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet
- egészségügyi okok, súlyos érzékszervi károsodás, súlyos, tartós betegség

8.3. Tehetséggondozás

Célunk: a gyermekek adottságainak minél teljesebb kibontakoztatása, tanulás iránti érdeklődésének felkeltése, a pihenés, relaxáció lehetőségének megteremtése, valamint a szülők megnyerése a kora gyermekkori tehetséggondozásnak.

Feladataink: az átlagon felüli adottságok fejlesztése, motivációs adottságok megerősítése, kreatív adottságok kibontakoztatása.

Alkalmazott Tehetség-modell: Nagy Jenőné Mönks- Renzulli (1997), Czeizel (1997) tehetségmodellének óvodai adaptációja.

Tehetségterületek (Gardner többszörös intelligencia modellje alapján):

- nyelvi
- logikai-matematikai
- téri
- testi - kinezetikus
- zenei
- interperszonális és intraperszonális, mely utóbbiak jól ötvözhetők bármelyik tehetségterülethez.

Tehetségre utaló jelek lehetnek:

Óvodás korban nem beszélhetünk egyértelmű tehetségről, csupán gyanúról, ígéetről. A gyermekek játékában jól megfigyelhetők ezek a tulajdonságok, s minél több jelenik meg egy gyermekben, annál valószínűbb, hogy tehetségígérettel találkoztunk.

Átlagon felüli adottságok:

- Fejlett beszédkészség, jó kommunikációs képesség, gazdag szókincs
- Korai olvasás
- Szokatlanul jó memória
- Gondolkodás fejlettsége, gyorsasága
- Összefüggések, következtetések, problémák gyors meglátása, megértése
- Jó megfigyelőképesség
- Kiváló emlékezet
- Művészeti tevékenységekben pl. zene, rajz kiemelkedő készségekkel rendelkezik

Kreatív adottságok:

- Újszerű, egyedi, meglepő ötletek, koncepciók
- Sémáktól mentes, eredeti látásmód
- Monotónia túrés hiánya

- Sokrétű érdeklődés, szokatlan kérdések
- Fejlett igazságérzet, határozott vélemény
- Jó humorérzék
- Önálló, nehezen befolyásolható egyéniség
- Sok energia, rövid idő alatt sok feladat elvégzése

Motivációs adottságok:

- Jó koncentrációs képesség
- Elmélyült játék, elmélyült tevékenység
- Öntörvényűség, makacsság
- Tökéletességre törekvés, fejlett önkritika
- Nyitottság, őszinte kíváncsiság
- Szellemi frissesség, élnkség, vitalitás
- Hobbi, határozott érdeklődési kör, megszállottság

Alapelvek

A tehetséggondozás feladatainak megvalósításához négy alapelv szem előtt tartását tartjuk rendkívül fontosnak. A tehetséges gyermek:

- erős oldalának fejlesztése

Itt elsősorban a gyermek érdeklődéséből kifolyóan felhalmozott ismeretek elmélyítésére, a lehetőségek, tevékenységek körének szélesítésére gondolunk.

- gyenge oldalának fejlesztése

Adódhatnak olyan esetek, amikor a tehetség kibontakoztatása akadályba, illetve nehézségbe ütközik. Problémák jelentkehetnek pl. a motiváció, a pszichikus funkciók, de különösen az érzelmi-szociális érettség terén. A diagnosztizálást követően szükség esetén szakember segítségét kérjük a gyenge területek fejlesztéséhez.

- megfelelő „légkör” megteremtése

Olyan szeretetteljes, elfogadó, támogató légkör kialakítását értjük ezen az alapelven, melyet kiegyensúlyozott társas kapcsolatok jellemeznek, s ahol a gyermekek tisztában vannak saját értékeikkel.

- lazító programok, kiegészítő tevékenységek biztosítása

Feladatuk az olyan feltöltődés biztosítása, melyen más jellegű feladatokkal, élményekkel találkozhatnak a tehetségigérettek. Már óvodás korban is megfigyelhető, hogy a tehetséges gyermekeknek kevés az alvásigényük és nagyon élénkek. A lazító programok beiktatása, a pihenés lehetőségének felkínálása fogja biztosítani a motivált állapotot.

Munkaformák:

Egyéni,- páros és csoportos feladatok, frontális munka.

Módszerek:

Differenciálás, bemutatás, példaadás, példaállítás, dicséret, buzdítás, ellenőrzés, értékelés, magyarázat, öndifferenciálás, beszélgetés, cselekedtetés, kísérlet, szimuláció.

Szervezeti keretek:

3-4-5 éves korban a tehetséggondozás feladata az elfogadó, bátorító légkör biztosítása, az énkép erősítése, a kreativitás fejlesztése, a szabad játék és tapasztalatszerzéshez sokféle lehetőség biztosítása.

Az 5-7 éves tehetségigéreték intenzív képességfejlesztéséhez személyi és tárgyi feltételeink a csoportban történő differenciált fejlesztéshez adottak. A jól felkészült pedagógusok külön foglalkoznak a gyermekekkel, (egyéni- páros és mikro csoportos fejlesztés), hogy elősegítsék képességeik és személyiségjegyeik fejlődését speciális fejlesztési tervek, azaz komplex fejlesztőprogram segítségével. A gazdagító programok lehetőséget biztosítanak:

- A felfedezésre, elmélyült tevékenységre, sokoldalú tapasztalatszerzésre
- A kreativitás kibontakozására
- A komplex személyiségfejlesztésre
- A kiemelkedő speciális képességek kibontakoztatására, fejlesztésére
- Az énkép és társas kapcsolatok erősítésére

A csoportban történő tehetséggondozás feladata az elfogadó, bátorító légkör biztosítása, az énkép erősítése, a kreativitás fejlesztése, a szabad játék és tapasztalatszerzéshez sokféle lehetőség biztosításán túl gazdagító óvodai programok, élményszerző kirándulások szervezése is.

A tehetséggondozás tervezése és a tapasztalatok rögzítése a csoportnaplóban és a Fejlődésem lépései egyéni regisztrációs naplóban történik.

8.4. Etnikai kisebbség felzárkóztatása

Célunk: a családi nevelés hiányosságainak kiegészítése, szociális beilleszkedés segítése.

Feladataink: a gyermekek megismerése, a lemaradás mértékének megállapítása, a fejlesztés differenciált egyéni tervezése, a felzárkóztatás napi tevékenységeinek és az esélyegyenlőség

pedagógiájának biztosítása. Folyamatos írásbeli feljegyzés készítése a „Fejlődésem lépései” c. egyéni fejlesztésű naplóban.

Lehetőség adódhat a sajátos kultúra megismerésére, színes, gazdag világának érzékeltetésére, a zenei képességek továbbfejlesztésére, az előítéletek csökkentésére.

Előforduló jellemzők:

- A gondozás feladatkörébe tartozó tevékenységeket többségében nem ismerik a gyermekek (evőeszköz használata, vízcsap, fogmosás, WC használat)
Feladatunk megismertetni és gyakoroltatni a tevékenységeket.
- Higiéniai szokások kialakítása folyamatos tevékenységeink közé tartozik
pl.: kézmosás, orrfújás, tisztálkodás, öltözködés.
- Előfordul, hogy több gyermek nem étkezik otthon rendszeresen, ezért az étkezés figyelemmel kísérése napi rendszerességgel történik.
- A gyermekek nagy mozgásigénnyel rendelkeznek, így a nap folyamán többször biztosítunk lehetőséget ennek kielégítésére.
- Kognitív képességeik terén a gyermekek jelentős hátránnyal érkeznek az óvodába.
Szükség szerint szakemberek bevonásával segítjük, hogy képesek legyenek elérni az iskolaérettség szintjét.

8.5. Az Esélyegyenlőségi Program végrehajtását szolgáló intézkedések

A program célja:

A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Program (TKEP) alapvetően biztosítja a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási-nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl a TKEP célja az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a településen élő hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Felelősök, felelősségi körök

Óvodavezető: *Irányítja, koordinálja, ellenőrzi az intézményi E. P. végrehajtását*

Általános helyettes: - Segítik az óvodavezető munkáját az E. P. megvalósítása érdekében.

Pedagógiai munkaközösség vezetők: Segítik az óvodavezető munkáját az E. P. megvalósítása érdekében.

Óvodapedagógusok: - Segítik az óvodavezető munkáját az E. P. megvalósítása érdekében.

Az intézkedési terv feladatai:

<i>Tevékenység</i>	<i>Felelős</i>	<i>Tevékenységben résztvevők</i>	<i>Határidők</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Szülői szervezetekkel ismertetni az esélyegyenlőségi programot. Véleményüket, javaslataikat be kell építeni a programba 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> - óvodavezető, - általános helyettes, - szülői közösség elnöke 	05. 20 Minden év első szülői értekezletén.
<ul style="list-style-type: none"> • Óvodai beíratáskor szülők számára nyilatkozat átadása, tájékoztatás a HHH gyermekek támogatásáról. (ellenőrizni, hogy a HHH- s gyermekek óvodai felvétele megtörtént e) 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> - óvodavezető - óvodatitkár 	05. 31 Az óvodai beíratás alkalmával
<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázis kiépítése 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> -fejlesztő pedagógus - felelős csoportvezető óvodapedagógus 	Folyamatos
<ul style="list-style-type: none"> • Minden HHH gyermek számára a csoportnaplóban egyéni fejlesztési terv. 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> - felelős csoportvezető óvodapedagógus 	Folyamatos, negyedévente,
<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekcsoportok kialakításánál érvényesüljön a 25%-os arány a HHH elosztásnál (az óvodai körzethatárok áttekintése a beíratásokat követően a HHH- s helyzet túlreprezentáltsága miatt) 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> - óvodavezető - óvodavezető helyettes - pedagógiai munkaközösség vezetők 	óvodai beíratást követően, legkésőbb évenként augusztus 31.
<ul style="list-style-type: none"> • A továbbképzések tervezésénél prioritást élveznek azok az akkreditált képzések, amelyek hatékonyan segítik a HHH és SNI- s gyermekek integrált fejlesztését. 	óvodavezető	<ul style="list-style-type: none"> - óvodavezető, - óvodavezető helyettes, - pedagógiai munkaközösség vezetők 	minden évben a beiskolázási terv elkészítésekor
<ul style="list-style-type: none"> • Szülői értekezleten a szülők tájékoztatása a program eredményéről 	<ul style="list-style-type: none"> - óvodavezető - pedagógiai munkaközösség vezetők. 	<ul style="list-style-type: none"> - felelős csoportvezető óvodapedagógus 	évente 2x

Az intézkedési terv feladatainak értékelése az éves vezetői munkaterv értékelési részét képezi.

Az értékelés időpontja az adott nevelési év tanévzáró értekezlete. Az óvodapedagógusok teljesítményértékelési rendszerébe beépítésre került az esélyegyenlőségi program megvalósításáért végzett munka értékelése

8.6. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Célunk: a gyermekek érzelmi biztonságának, társadalmi integrációjának elősegítése.

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, vagy tanulás céljából tartózkodik Magyarországon.

A magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodás ellátást.

Feladatunk: amennyiben intézményünkben migráns gyermek felvételére kerül, gondoskodunk arról, hogy nevelésük során is érvényesüljön az egyéni bánásmód elve, önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, s az egyediségük, individualitásuk megnyilvánulását ápoljuk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen járnak óvodába.

A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket, nem kerülnek peremhelyzetbe.

Örömmel vesznek részt a fejlesztő és rehabilitációs foglalkozásokon.

A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

8.7 IPR program bevezetése és működtetése /a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítésének rendszere./

A statisztikai létszám mutatói alapján lehetőség szerint az integrált pedagógiai rendszer pályázathoz kötődő megvalósításával is segítjük és támogatjuk a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Az IPR pályázathoz kapcsolódó elemek beépítését, a megvalósítás feladatait, tartalmi kiegészítéseket a pedagógiai program mellékleteként kidolgozandó „Óvodai fejlesztőprogram” –ban fogjuk meghatározni.

„Az óvodai fejlesztőprogram” célja, feladata és elvárható eredménye: a helyzetelemzésből kiindulva az elkészített program alapján a vállalások függvényében, a teljesíthető indikátorok és mutatók beépítésével, a folyamatos eredményességre törekvés biztosítása.

9. Speciális szolgáltatások az óvodában

A gyermekek képességeinek kibontakoztatása érdekében a gyermekek és a szülők érdeklődése, lehetőségeink és a törvényi szabályozókat figyelembe véve különféle szolgáltatásokat nyújtunk, ill. szervezünk.

A Köznevelési törvény szerinti alapszolgáltatások:

- Logopédia. Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére
- Speciális mozgásfejlesztés (SZIT, Ayers, TSMT, stb.)
- Komplex gyógypedagógiai terápia

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Hittan, játékos Bibliai foglalkozások (református, katolikus)
- Anyanyelvi fejlesztés
- Gyógytestnevelés
- Tehetséggondozás
- Rajzpályázatokon részvétel

Tervezett: Igény esetén szakvizsgázott óvodapedagógussal.

- gyermektánc,
- mozgásfejlesztés,
- idegen nyelv,

10. A nevelő munka tartalmi ellenőrzése, értékelése és mérése

10.1. Az óvoda írásos dokumentumai

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
2. Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja
3. Az intézményvezető éves pedagógiai működési terve (aktuális szervezési, tanügyigazgatási feladatok a pedagógiai program kiemelt feladatai, elemzés, ellenőrzés, értékelés, csoport látogatási terve)
4. Általános helyettes, munkaközösségi vezetők éves terve (feltáró, elemző munka, pedagógiai megfigyelések, kísérletek, bemutatók tervezése)
5. A Csoportok nevelési, tevékenységi programja (csoportnaplók)
  - játék és tanulás
  - társas és közösségi tevékenység
  - munka
  - szabadidős tevékenység

  - éves, negyedéves terv-, tevékenység-, anyaggyűjtés
  - tevékenységi területek tartalmi megvalósítása 1-2 hetes lebontásban
  - „Fejlődésem lépései” egyéni fejlesztési napló, szokásrend- táblázat
6. Felvételi és mulasztási napló (naprakész nyilvántartás, pontos adatkezelés)

10.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Célja: a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- Dokumentumok ellenőrzése, értékelése

- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- Pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- Helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, értékelése
- Pedagógusok értékelése

10.3. Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Folyamatosan tájékozódunk, információt gyűjtünk a gyermekek fejlődéséről. Az ellenőrzésnek meghatározó szerepe van a szokásrendszer kialakításában. Figyelemmel kísérjük a fejlődés ütemét, a képességek alakulásának szintjét, hogy az egyénhez kötődő feladatainkat tervezni tudjuk.

A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése, értékelése folyamatosan történik. A nevelőtestület által elfogadott: „Fejlődésem lépései” egyéni fejlesztési napló, szokásrend– táblázat az óvodában töltött 3-4 éves időszakot felöleli. Félévente beszámolunk a szülőknek a gyermekük fejlődéséről.

Az év eleji és végi csoportjellemezések az indulási szintet, ill. az eredményt tükrözik.

A szülő kérésére az óvoda „Összegző értékelést” készít a gyermek óvodai fejlődéséről. A fejlesztési javaslatot az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül a szülő kérésére átadjuk.

Az óvodában leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési és értékelési módszereink:

- megfigyeléses felmérés
- gyermekmunkák elemzése
- pedagógiai szituációk teremtése, helyzetmegoldások elemzése,
- feladatlapok változatos formában történő használata (nem hangsúlyos az óvodában)

10.4. A Pedagógiai program eredményességének vizsgálata, ellenőrzése elemzése, értékelése

A program eredményességének mérője: „A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére” c. részek megvalósulásának fokai. Céljainkat akkor tekintjük elértnek, ha 70%-ban megvalósulnak az adott tevékenységben megfogalmazott sikerkritériumok. Az eredmény értékelésében az óvodavezető irányításával minden óvónő részt vesz.

A vizsgálatot végzi:

- nevelőtestület által kijelölt team
- külső szakértő
- az intézményfenntartó megbízottja

Szakaszai:

- a felülvizsgálatot követő negyedik évben, a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról

A felülvizsgálat az alábbiakra terjed ki:

- az óvodai nevelés országos alapprogramja és a pedagógiai program követelményeinek összevetése,
- a pedagógiai program koncepciójának megítélése,
- a koncepció és a fejlesztési tervek (csoporttervek összevetése),
- a fejlesztés területeinek összehasonlítása,
- az ellenőrzés, értékelés bírálata,
- a feltételek vizsgálata – személyi, tárgyi, anyagi körülmények,
- közvetlen megfigyelések, tevékenységek megtekintése, megbeszélések, bemutatók.

11. Referencia intézmény

Intézményünk felkészülését nagyban elősegítette a referencia intézményi szolgáltatói szerepre a TÁMOP 3.1.7 pályázati konstrukció. A referencia intézményi működést szolgáló képzések elvégzésével, eszközök, bútorok beszerzésével valamint a referencia intézményi működéshez szükséges dokumentumok elkészítésével felkészültünk a referencia intézményi szolgáltatásra. Kidolgoztuk a referencia intézményi működésünket segítő szervezeti és működési szabályzatot, eljárásrendeket és egyéb dokumentumokat. Munkánk során törekszünk a mintaadó, minőségi pedagógiai gyakorlat szakszerű, pontos átadására. Referencia intézményi működésünkkel hozzájárulunk a horizontális tanulás regionális, térségi, kistérségi formáinak ösztönzéséhez és az épülő hálózatkoordináció támogatásához. Működésünk során további célunk az önfejlesztő intézményi gyakorlat és pedagógiai kultúra ösztönzése és azon intézményi kör bevonása, melyek eddig távol maradtak az innovációtól.

Intézményünk specifikuma:

- Befogadó pedagógiai gyakorlat pedagógiai program alkalmazásában mintaadó intézmény.

A referencia –team munkáját az általa készített Szervezeti és Működési Szabályzata alapján végzi

12. Fogalom meghatározások:

SNI: *Sajátos nevelési igény.*

HHH: *Halmazottan hátrányos helyzetű.*

Integráció: *Egyes részek betagozódása az egészbe.*

Interkulturális nevelés: *Idegen kultúrák együtt nevelése.*

Migráns gyermek: *Kivándorló, országát, lakhelyét elhagyó.*

Multikulturális nevelés: *Különböző kultúrák együttélése, együtt nevelése.*

Kompetencia: *Szakértelem, illetékesség, jogosultság.*

Attitűd: *Magatartás, viselkedés.*

Intervenció: *Külső beavatkozás.*

Érvényességi nyilatkozat

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

A nevelőtestület elfogadásával és a Képviselő-testület jóváhagyása alapján érvényes:

..... től visszavonásig

A helyi nevelési program felülvizsgálatának, módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályváltozás
- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületeinek, igazgatótanácsának, részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította:

Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde

Dátum:

Szülői közössége

.....

Szülői közösség képviselője

Elfogadta:

Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde

Dátum:

Nevelőtestülete

.....

Általános helyettes

Jóváhagyta:

Mezőkovácsháza város Képviselő-testülete

Dátum:

.....

Polgármester

A helyi nevelési program érvényes: ..... től visszavonásig

.....

Intézményvezető

A program készítésénél felhasznált irodalom, törvények

2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről

20/2012.(VIII. 31) EMMI rendelet

363/2012.(XII.17) Óvodai nevelés országos alapprogram

32/2012.(X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.

22/2013. (III.22) EMMI rendelete az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program útmutatói (1-6 füzet). FABULA Humán Szolgáltató Bt., Miskolc, 1997-1998.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja. SEMIC INTERPRINT Kft., 1996.

ÁMK Óvodája Mezőkovácsháza: Fejlődésem lépései. Egyéni fejlesztési napló. OVIMEZŐ Alapítvány, Mezőkovácsháza, 2002.

ÁMK Óvodája Mezőkovácsháza: Heti terv ötletár a mi óvodánkban. OVIMEZŐ Alapítvány, Mezőkovácsháza, 2001.

Balázsne Szűcs Judit: Az EMBER aki óvodás. LITOGRAPH Kft., Budapest, 1997.

Balogh Zsuzsanna - Becsei Józsefné - Dancsóné Kasznár Mária - Vargáné Sánta Mariann: Anyanyelvi kommunikációs képességfejlesztés. IPSZILON Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft.

Dr. Fejes Erzsébet-Konczler Gyuláné dr.: Mesélő természet. 1995.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelés. Miskolc, 1996.

Forrai Katalin: Ének az óvodában. EDITINO MUSICA, Budapest, 1974.

Fábián Katalin – Laminé Antal Éva: Biztos minőség – Minőségbiztosítás az óvodában!? Fabula Humán Szolgáltató Bt., Budapest, 2000.

Hegyí Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban. Okker Kiadó, Budapest, 1998.

Horváth Attila: Minőségbiztosítás technikák óvodában és iskolában. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Képességfejlesztés játékban, tanulásban. Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, 1994.

Mérey Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978.

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? NAT-TAN Sorozat. OKI, Budapest, 1996.

Nagy Jenőné – Ranschburg Jenő – Szakács Mihályné – Tárnoki Ildikó: Óvónők kincsesládája. Módszertani kézikönyv. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft, Budapest, 2000 – 2003.

Népszokások és az óvodai nevelés. Szarvas, 1991.

Óvodavezetők kézikönyve I-V. OKKER Okt. Iroda, 1994-2013

Óvodai Vezetési Ismeretek. Kézikönyv. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft, Budapest, 2013.

Pereszlényi Éva: A helyi óvodai nevelési program HOP szakmai feltételrendszere. ALCIUS Bt., 1997.

Pereszlényi Éva – Pázsikné Szilágyi Gabriella – László Ruth: Óvodai mentorok és munkaközösségvezetők kézikönyve. Fővárosi Pedagógiai Intézet, Budapest, 1999.

Pereszlényi Éva - Porkolábné Balogh Katalin: Játék-mozgás, kommunikáció. 1996.

Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában. Alex-typó, Budapest, 1992.

Porkolábné dr. Balogh Katalin - dr. Pál Judit - Pintér Éva - Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program. Budapest, 1996.

Szemán Józsefné: Az óvoda-iskola átmenet kérdései. Óvodai Nevelés 1995. I. Szám

Vésztői Napköziotthonos Óvoda: Négyszínvirág. Helyi Nevelési Programja

Zilahi Józsefné - Stöckert Károlyné - dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös Könyvkiadó, Budapest, 1997.

Bakonyi Anna (2008): Játék – tanulás – érzelem – erkölcs. Pedagógiai koncepció 3. Óvodai Nevelési Kompetenciaterület, Elméleti alapvetések - Educatio Kht.159-169.oldal)

Dr. Péter Szarka Szilvia (2010): Korai tehetséggondozás: tehetségek az óvodában Tehetségek (17) 3-5-8.oldal.

Kovács György – Bakosi Éva (2005): Játékpedagógiai ismeretek, Szerzői kiadás, Debrecen

Nagy Jenőné (2012): Tehetségigéreték gondozásának elmélete és gyakorlata. OMNE Egyesület, Szolnok

Nagy Jenőné (2011): A tehetséggondozás bevezetéséhez szükséges fogalmak és azok értelmezése az óvodai nevelés tükrében, Óvoda Vezetési Ismeretek 2011.szeptember